

FUNDUSZ

dla

ŚRODOWISKA

Kwartalnik Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Nr 1(10) styczeń-marzec 2020

Wydawca

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Konstruktorska 3a
02-673 Warszawa
www.nfosigw.gov.pl
fundusz@nfosigw.gov.pl

Redaguje

Wydział Promocji
i Komunikacji Społecznej

Skład

Damian Siwiaszczyk (SVD)

Adiustacja i korekta

Drukarnia Sil-Veg-Druk

Druk

Drukarnia Sil-Veg-Druk

Zdjęcie na okładce

J. Topolski

Zdjęcia

Archiwum MPiIT (s. 3)

Fotolia.com (s. 4-6, 8, 38)

Infograficy.pl (s. 6)

K. Kuczek (s. 12, 24, 26-28, 31-33, 36)

M. Sobota (s. 13-14)

Archiwum Przedszkola nr 10 w Piasecznie (s. 21)

Archiwum Przedszkola nr 9 w Wołominie (s. 21)

Archiwum Przedszkola nr 1 w Grodzisku Mazo-
wieckim (s. 22)

Archiwum Szkoły Podstawowej w Duchnicach,
Ożarów Mazowiecki (s. 22)

Archiwum TVP S.A. (s. 42)

I. Dobrowolska (s. 44)

ISSN 2544-4409

© by NFOŚiGW

Do druku wykorzystano papier **Vantage Silk** posiadający certyfikaty FSC i PEFC – odpowiedzialnej i zrównoważonej gospodarki leśnej oraz systemu EMAS – efektywnego zarządzania dostępnymi zasobami i energią. Dzięki temu negatywny wpływ na środowisko, w porównaniu z papierem tradycyjnym, zmniejszył się:

20% niższe zużycie energii

53% niższe zużycie wody

55% niższa emisja gazów cieplarnianych

100% papieru nadaje się do recyklingu

W numerze:

Na wstępie

3 Czyste powietrze i OZE to nasze priorytety i wyzwania

Aktualności

4 Pierwsze efekty nowych programów NFOŚiGW

Ekoprawo

8 Z prawnego punktu widzenia

Ekologiczne raporty

11 Analizy, opracowania i raporty branżowe

Relacje z 30-lecia NFOŚiGW

12 Życzenia jubileuszowe od Prezydenta RP, Premiera
oraz Ministra Klimatu

19 Ziemia pożyczona od dzieci. Akcja na 30-lecie
NFOŚiGW

23 POL-ECO SYSTEM 2019 z udziałem NFOŚiGW

NFOŚiGW w mediach

28 Eko-prasówka

30 Znamy laureatów konkursu NFOŚiGW dla dziennikarzy

31 Wizyta studyjna NFOŚiGW i dziennikarzy na Pomorzu

Z naszej historii

34 Nie od razu Fundusz zbudowano

37 Każdy wybór może być sprzeciwem wobec bezmyślnej
konsumpcji

Ekociekawostki

39 Eko-lektury

40 Eko-newsy z kraju i ze świata

Ekorozmowa

42 Wierzę w młode eko-pokolenie

43 Eko-urodziny

Czyste powietrze i OZE to nasze priorytety i wyzwania

To już dziesiąte, a zarazem ostatnie wydanie kwartalnika „Fundusz dla Środowiska”. W poprzednich dziewięciu numerach naszego pisma opowiedzieliśmy o historii i bieżących działaniach instytucji, w której pracują ludzie zaangażowani w podejmowanie eko-wyzwań. Jeśli im sprostamy, to jest nadzieja, że przyszłym pokoleniom zostawimy lepszą Polskę.

Bieżącą, specjalną odstonę kwartalnika poświęcamy m.in. na podsumowanie przedsięwzięć, które odbyły się z okazji 30 urodzin NFOŚiGW. Wiele razy mówiliśmy już – nie tylko podczas jubileuszowej gali w grudniu czy spotkań i konferencji branżowych w 2019 r. – ale warto raz jeszcze powtórzyć, że od pierwszego dnia powołania do życia w 1989 r. NFOŚiGW, mamy jeden cel. Jest nim poprawa środowiska naturalnego w naszym kraju i tym samym poprawa jakości życia każdego z nas. Jestem przekonany, że dla tej ważnej sprawy warto podejmować codzienny wysiłek.

W pierwszym roku działalności NFOŚiGW podpisano 33 umowy o dofinansowanie prośrodowiskowych inwestycji. Dzisiaj to już 39 tysięcy

umów na eko-projekty o łącznej wartości 243 mld zł (w tym dofinansowanie to prawie 100 mld zł). Niewątpliwie żyjemy w bardziej ekologicznym świecie i w dużej mierze zawdzięczamy to Narodowemu Funduszowi.

Naszą pracę zauważają także najważniejsze osoby w państwie. „Pragnę wyrazić wielkie uznanie i wdzięczność wszystkim, którzy na przestrzeni ostatnich trzydziestu lat stworzyli ten wspaniały dorobek” – napisał w liście gratulacyjnym Prezydent RP Andrzej Duda, który objął naszą jubileuszową galę w Teatrze Polskim honorowym patronatem. Słowa uznania skierował do nas też Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki podkreślając imponujące osiągnięcia Funduszu i profesjonalizm oraz wieloletnie doświadczenie pracowników. Z kolei Minister Klimatu Michał Kurtyka przypomniał, że Narodowy Fundusz od trzech dekad realnie wspiera zrównoważony rozwój Polski i jest ważnym filarem finansowania proekologicznych inwestycji z zakresu ochrony wód, ziemi, powietrza, przyrody, gospodarki komunalnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej.

Przed nami kolejne wyzwania. Wal-

czymy o czyste powietrze, redukcję i coraz efektywniejszą segregację odpadów, propagujemy odnawialne źródła energii, jesteśmy też w przededniu rewolucji w transporcie niskoemisyjnym, nie zapominamy o pełnym wykorzystaniu środków z Unii Europejskiej, przeznaczonych na wspieranie tych i wszystkich innych obszarów z zakresu ochrony środowiska. To właśnie nasze priorytety na najbliższe lata.

„Jestem przekonany, że Narodowy Fundusz jest gotowy na przyjęcie tych wielkich wyzwań, a kolejne wielomiliardowe środki przyczynią się do następnego skoku cywilizacyjnego polskiej gospodarki” – zaznaczył Minister Klimatu Michał Kurtyka, który widzi w NFOŚiGW realnego sojusznika w poprawie stanu środowiska i jakości życia Polaków. Wierzę, że dobrze sobie z tym poradzimy, bo stoi za nami 30 lat doświadczeń w trosce o środowisko. ■

Piotr Woźny

Prezes Zarządu NFOŚiGW

Pierwsze efekty nowych programów NFOŚiGW

ANNA URZYCZYN

W trzydziestym roku działalności NFOŚiGW wprowadził szereg nowych programów priorytetowych. Do grona potencjalnych beneficjentów dołączyliśmy nową grupę, którą stanowią rolnicy indywidualni.

To do nich adresowany jest „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”, program „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej” oraz „Agroenergia”, umożliwiająca przede wszystkim montaż fotowoltaiki na potrzeby własne gospodarstwa.

Stworzyliśmy też kilka programów umożliwiających dofinansowanie działań prowadzonych głównie przez samorządy terytorialne: „Usuwanie porzuconych odpadów”, „Ogólnopolski program finansowania usuwa-

nia wyrobów zawierających azbest”, „Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”, a także „Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska”, którego celem jest podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych oraz poważnych awarii, usprawnienie usuwania ich skutków oraz wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem.

Od 2019 r. przedsiębiorcy mogą

skorzystać ze wsparcia głównie pożyczkowego na działania związane przede wszystkim ze zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach programu „Energia Plus”, „Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż” oraz „Polska Geotermia Plus”.

I wreszcie dwa programy cieszące się ogromnym zainteresowaniem największej grupy beneficjentów, którymi są osoby fizyczne to – „Czyste Powietrze” i „Mój Prąd”.

Poniżej prezentujemy pierwsze efekty nowych programów NFOŚiGW.

Programy dla rolników

■ Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie

Program jest realizowany we współpracy z WFOŚiGW, z którymi NFOŚiGW podpisał umowy o dofinansowanie w wysokości 100 mln zł.

■ Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej

Do połowy grudnia 2019 r. samorządy z terenu całej Polski (z czego prawie jedna trzecia z województwa mazowieckiego) złożyły 159 wniosków o dofinansowanie na kwotę prawie 9 mln zł. Zaplanowana, wg

złożonych wniosków, masa odpadów rolniczych, która zostanie usunięta to ponad 17 tys. ton.

■ Agroenergia

W ramach programu wpłynęło 646 wniosków na łączną kwotę dofinansowania przekraczającą 78 mln zł. Większość wniosków dotyczyła fi-

nansowania fotowoltaiki, ale są też projekty na inne technologie: pompy ciepła, biogazownie, wysokosprawną kogenerację gazową, a nawet jedną elektrownię wodną. Trwa ocena wniosków i negocjacje umów z pierwszymi beneficjentami.

Programy dla samorządów

■ Usuwanie porzuconych odpadów

Do połowy grudnia 2019 r. samorządy zawnioskowały o dofinansowanie w wysokości 100 mln zł na usunięcie ok. 15,6 tys. ton porzuconych odpadów, zagrażających życiu ludzi lub powodujących nieodwracalne szkody w środowisku.

■ Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Program jest realizowany za pośrednictwem WFOŚiGW, z którymi NFOŚiGW podpisał umowy na przekazanie 48 mln zł, jednak realizacja przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu będzie prowadzona w przyszłym roku i wtedy poznamy ostateczne efekty działania tego programu.

■ Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Podobnie jak program azbestowy, ten również jest wdrażany wspólnie z WFOŚiGW, dla których zaakceptowana przez Zarząd kwota do zawarcia umów to 660 mln zł. Realizacja projektów wodno-ściekowych, dofinansowanych tymi środkami będzie trwała do 2025 r.

■ Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska

W ramach programu realizowane są 23 umowy o dofinansowanie, na łączną kwotę wsparcia prawie 176 mln zł. Dzięki ich realizacji zostanie zakupionych 160 tys. sztuk sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń; ochroną objętych zostanie co najmniej 121 tys. osób; do sieci wodociągowej zostanie przyłączonych 2,5 tys. osób, a 100 tys. dodatkowych osób skorzysta z ulepszonych systemu zaopatrzenia w wodę, dzięki

budowie lub modernizacji ujęć wody lub stacji uzdatniania. W trakcie rozpatrywania jest 30 wniosków o pożyczki na kwotę niemal 154 mln zł, ale w związku z wciąż trwającym naborem wartość wnioskowanego i przyznanego dofinansowania stale rośnie. Większość obecnie rozpatrywanych wniosków dotyczy zaopatrzenia ludności w wodę do picia, w tym budowy i modernizacji ujęć wód i stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowych.

Programy dla przedsiębiorców

■ Energia Plus

W ramach programu do połowy grudnia 2019 r. wpłynęły 24 wnioski o dofinansowanie wynoszące ponad 840 mln zł na realizację przedsięwzięć o planowanych kosztach całkowitych ponad 1 mld zł. W jednym ze złożonych wniosków beneficjent wystąpił o dofinansowanie dużej

farmy fotowoltaicznej o planowanej mocy sięgającej 35 MW.

■ Ciepłownictwo powiatowe – pilotaż

Przedsiębiorcy złożyli 20 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę prawie 72 mln zł, w tym 17,5 mln zł to dotacje i niemal 54,5 mln zł – pożyczki. Łączny koszt całkowity planowanych do realizacji projektów to ponad 113 mln zł. Do połowy grudnia 2019 r., została podpisana jedna umowa o dofinansowanie z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych w Bornem Suliniowie na budowę ciepłowni na biomasę o mocy 4,9 MWt. Wsparcie Narodowego Funduszu sprawi, że Borne Sulinowo zyska całkowicie czystą energię ciepłą do końca 2019 r. Projekt ma kosztować 23,3 mln zł, a dofinansowanie sięgnie 14,1 mln zł.

■ Polska Geotermia Plus

Do grudnia 2019 r. zostały złożone wnioski na cztery inwestycje o koszcie całkowitym 103 mln zł. Dzięki planowanym do dofinansowania instalacjom, dodatkowa zdolność wytwarzania energii ciepłej ze źródeł odnawialnych wzrośnie o 15,3 MW. We wszystkich trzech ww. programach nabór wniosków będzie trwał do 18 grudnia 2020 r.

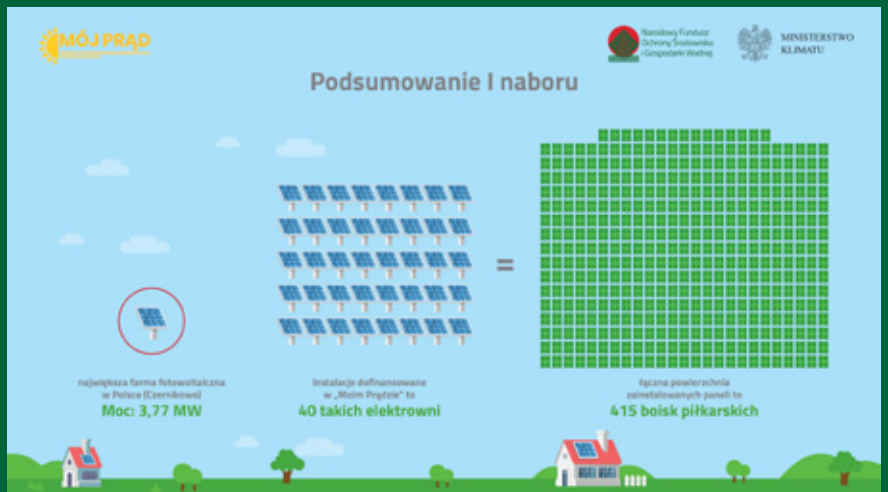
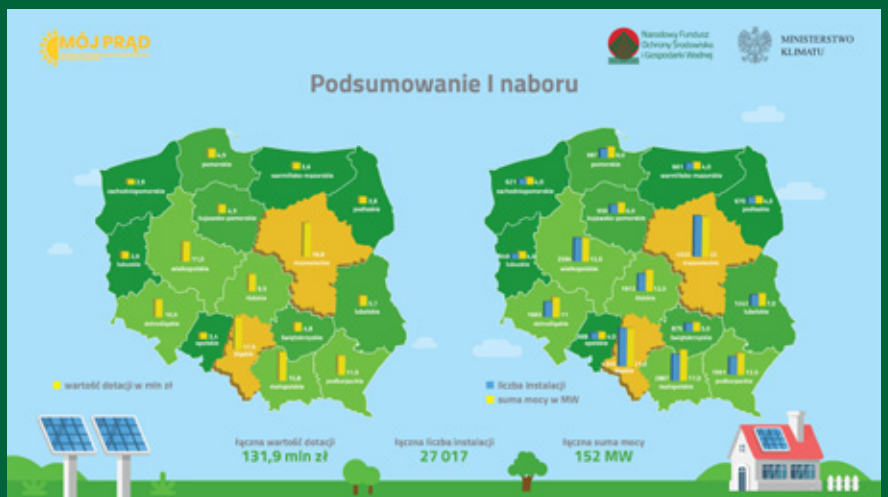

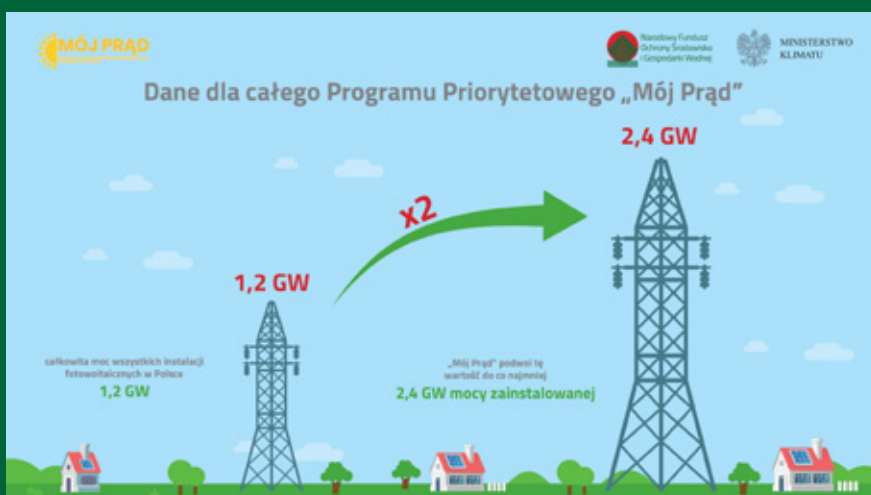
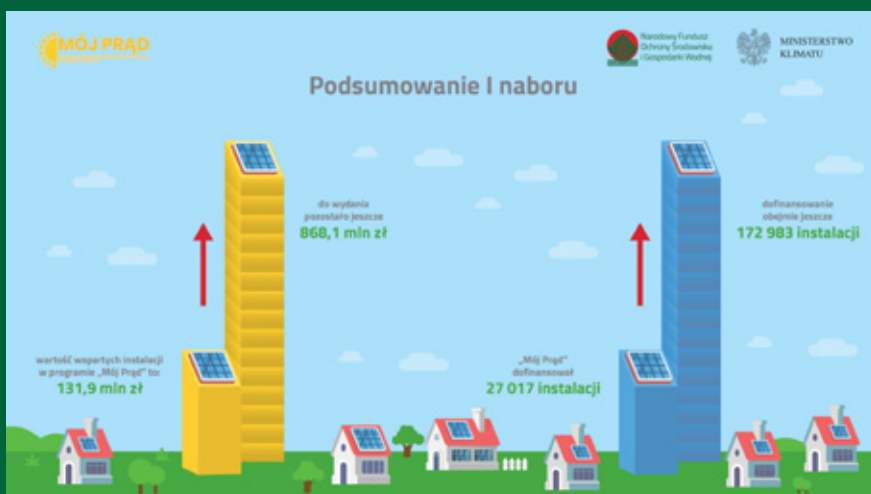
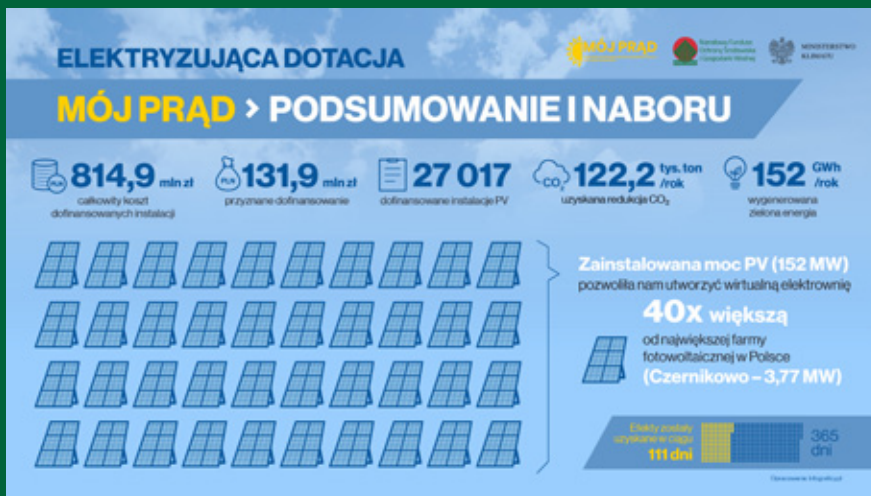
Programy dla osób fizycznych

■ Czyste Powietrze

Do 10 stycznia 2020 r. w ramach programu złożono ponad 112 tys. wniosków o dofinansowanie na

Program „Mój Prąd” w liczbach

kwotę ponad 2,3 mld zł, z czego na podstawie ponad 75 tys. wniosków Zarządy WFOŚiGW podjęły pozytywne decyzje o przyznaniu dofinansowania na łączną kwotę ok. 1,5 mld zł. Podpisano prawie 62 tys. umów o dofinansowanie na kwotę blisko 1,2 mld zł. Potwierdzono wymianę ponad 20 tys. starych źródeł ciepła na paliwo stałe. Liczba zakończonych inwestycji zwiększa się z dnia na dzień, gdyż beneficjenci na bieżąco składają wnioski o płatność wraz z dokumentami potwierdzającymi zakończenie prac. Warto podkreślić, że cały czas zwiększa się liczba punktów, w których można uzyskać pomoc w wypełnieniu i złożeniu wniosku o dofinansowanie. Do 10 stycznia 2020 r. do realizacji programu dołączyło 628 gmin z całej Polski.

■ Mój Prąd

Łączna zainstalowana moc to 152 MW w ponad 27 tys. dofinansowanych instalacji PV, co pozwala na wygenerowanie aż 152 GWh/rok zielonej energii, a to z kolei ograniczy roczną redukcję CO₂ o 122,2 tys. ton. Program na bieżąco dostosowywany jest do potrzeb wnioskodawców. Od 21 października 2019 r. wprowadzono możliwość składania wniosków online przez portal gov.pl. Innym ułatwieniem jest możliwość składania wniosku o dotację za pośrednictwem instalatorów PV, którzy podpisali z NFOŚiGW porozumienie o współpracy w ramach tego programu. W styczniu 2020 r. było już 49 firm z branży fotowoltaicznej, a lista sukcesywnie się wydłuża. ■

Z prawnego punktu widzenia

DARIUSZ HOŁUB

Oto najważniejsze informacje o ustawach i rozporządzeniach, które niedawno weszły w życie lub zostały opublikowane, a mają wpływ na działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

1 stycznia 2020 r. weszło w życie większość przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1527). Część przepisów weszła w życie 15 i 29 sierpnia 2019 r., jeden artykuł wejdzie w życie 1 lipca 2020 r.

Ustawa ma istotne znaczenie dla NFOŚiGW jako Zarządzającego Funduszem Niskoemisyjnego Transportu w zakresie:

- 1) szacowania wysokości przychodów FNT z tytułu opłat zastępczych w latach 2021–2023 oraz zmiany terminu uiszczania tych opłat;
- 2) doprecyzowania obowiązków Dysponenta FNT i Zarządzającego FNT związanych z zawieraniem umów o wsparcie, gospodarowaniem środkami FNT i obsługą finansowo-księgową tych środków (w tym dokonywaniem wypłat ze środków FNT), wydawaniem decyzji dotyczących zwrotu wsparcia udzielonego ze środków FNT w formie dotacji, wydawaniem zaświadczeń o pomocy de minimis oraz obowiązków sprawozdawczych z zakresu pomocy publicznej;
- 3) rezygnacji z „innego zwrotnego wsparcia finansowego” jako formy udzielenia wsparcia ze środków FNT (wsparcie ze środków FNT będzie mogło być udzielane w formie dotacji, pożyczki oraz wejścia kapitałowego);

- 4) dookreślenia niektórych działań wspieranych ze środków FNT, dookreślenia niektórych kategorii beneficjentów oraz wydłużenia okresu udzielania wsparcia w dwóch działaniach;
- 5) odstąpienia w ramach niektórych działań od wymagania osiągnięcia efektu ekologicznego;
- 6) umożliwienia wnioskodawcy wniesienia protestu bez względu na otrzymaną ocenę wniosku o wsparcie oraz pozostawienia protestu bez rozpatrzenia jako konsekwencji jego wniesienia po terminie;
- 7) doprecyzowania uprawnień Dysponenta FNT w zakresie rozpatrzenia protestu (podtrzymania oceny wniosku o wsparcie albo zmiany tej oceny) oraz zatwierdzenia albo odmowy zatwierdzenia projektu do wsparcia;
- 8) ustanowienia zabezpieczenia zwrotu wsparcia wraz z odsetkami jako warunku

- wypłaty wsparcia ze środków FNT oraz określenia przypadków odstąpienia od ustanowienia zabezpieczenia;
- 9) uchylenia klauzuli zawieszającej stosowanie niektórych przepisów dot. FNT do czasu zajęcia stanowiska przez Komisję Europejską;
- 10) ustanowienia przepisów przejściowych na dostosowanie postanowień umowy w sprawie szczegółowych zasad współpracy w zakresie zarządzania FNT (zawartej pomiędzy Dysponentem FNT i Zarządzającym FNT) do przepisów zmienionej ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych.

6 września 2019 r. weszła w życie większość przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1579). Część przepisów weszła w życie 1 września 2019 r. i 1 stycznia 2020 r., część wejdzie 1 sierpnia 2020 r. i 30 czerwca 2021 r.

W art. 26a ustawy o odpadach wprost wskazano, że właściwy organ (RDOŚ, wójt, burmistrz, prezydent miasta, organ właściwy do wydania decyzji związanej z gospodarką odpadami) ma obowiązek podjęcia działań polegających na usunięciu odpadów i gospodarowaniu nimi w przypadku konieczności niezwłocznego usunięcia tych odpadów ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, a w konsekwencji – poniesienia kosztów z tym związanych. W celu wykonania powyższego obowiązku wydaje decyzję kierowaną do władającego powierzchnią ziemi, na której znajdują się odpady.

Właściwy organ ma obowiązek zażądać od posiadacza odpadów odpowiedzialnego za gospodarowanie nimi zwrotu poniesionych przez siebie kosztów ich usunięcia i gospodarowania tymi odpadami. Posiadacz odpadów ma obowiązek zwrotu tych kosztów w terminie 14 dni od dnia doręczenia żądania. Jeżeli nie dokona zwrotu kosztów w ww. terminie, na ich pokrycie będą uruchamiane środki z zabezpieczenia roszczeń, o którym mowa w art. 48a ustawy o odpadach. Jeżeli odzyskanie

zwrotu kosztów wydatkowanych przez organ w wyżej opisany sposób nie będzie możliwe z powodu braku ustanowionego zabezpieczenia roszczeń przez posiadacza lub w niewystarczającej wysokości, organ będzie wydawał decyzję nakładającą na posiadacza odpadów obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez ten organ, określając wysokość tych kosztów oraz sposób i termin ich uiszczenia.

Źródłem finansowania ponoszonych przez właściwy organ kosztów usunięcia odpadów i gospodarowania nimi, w przypadku konieczności niezwłocznego ich usunięcia ze względu na zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska, mogą być środki NFOŚiGW (środki zobowiązania wieloletniego odpadowego). Koszty te mogą zostać sfinansowane zarówno w formie bezzwrotnej (poprzez przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym, z wykorzystaniem instrumentu rezerwy celowej poz. 59 oraz w formie dotacji – jednostkom niebędącym PJB), jak i formie zwrotnej (pożyczek). Jeżeli koszty te zostaną sfinansowane w formie bezzwrotnej, a właściwy organ otrzyma ich zwrot od posiadacza odpadów, to

organ ten będzie miał obowiązek przekazać odzyskane środki z tytułu zwrotu kosztów do NFOŚiGW na rachunek zobowiązania wieloletniego odpadowego (przekazane środki będą stanowiły przychód tego zobowiązania).

Nowe brzmienie art. 35 ust. 9 ustawy o odpadach zapewnia możliwości finansowania ze środków Unii Europejskiej, środków NFOŚiGW i WFOŚiGW przedsięwzięć, polegających na uzupełnieniu systemu selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do recyklingu odpadów, bez konieczności uwzględniania ich w planach inwestycyjnych stanowiących załączniki do wojewódzkich planów gospodarki odpadami komunalnymi.

Dodatkowo w ustawie nowelizującej został wprowadzony przepis przejściowy (art. 16 ust. 2) doprecyzowujący, iż wyłączenie obowiązku ujęcia instalacji do recyklingu odpadów w planie inwestycyjnym, o którym mowa w art. 35a ustawy o odpadach jako warunku dopuszczalności finansowania budowy, rozbudowy lub modernizacji instalacji przeznaczonych do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów budowlanych i rozbiórkowych, ze środków Unii Europejskiej lub funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej dotyczy inwestycji uwzględnionych w ramach wdrażania perspektywy programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

31 sierpnia 2019 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Energii z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie rodzajów programów i projektów przeznaczonych do realizacji w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji (Dz. U. poz. 1665).

Rozporządzenie określa rodzaje programów i projektów przeznaczonych do realizacji w ramach Krajowego systemu zielonych inwestycji (w obszarach energii) – tj. ze środ-

ków subfunduszu zwanego KOSZI 2, zasilanego środkami pochodzącymi ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

KOSZI 2 obejmuje 5 obszarów: „wy-

korzystania OZE”, „inwestycji w jednostki kogeneracji”, „inwestycji realizowanych przez OSD”, „dostosowania jednostek wytwórczych do poziomów emisji ustalonych w przepisach prawa UE” oraz „inwestycji w magazyny energii elektrycznej”.

Przedmiotowe rozporządzenie umożliwiło wsparcie realizacji projektów w ramach programu „Mój Prąd”. ▶

18 września 2019 r. weszła w życie większość przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności (Dz. U. poz. 1680). Część przepisów wejdzie w życie 1 marca 2020 r.

Ustawa dotyczy zapobiegania powstawaniu odpadów żywnościowych i wspierania tzw. banków żywności, które obecnie są dofinansowywane m.in. ze środków NFOŚiGW. Określa zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz negatywnym skutkiem społecznym, środowiskowym i gospodarczym wynikającym z marnowania żywności.

Ustawa stworzyła dla NFOŚiGW nową podstawę prawną do finansowania zadań związanych z racjonalnym

wykorzystaniem żywności oraz przeciwdziałaniem jej marnowaniu ze środków funduszu podstawowego. Warto przy tym zaznaczyć, że przed jej wejściem w życie Narodowy Fundusz posiadał możliwości finansowania przedsięwzięć i zadań związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów, w tym zapobieganiem powstawaniu odpadów żywnościowych, w ramach zobowiązania wieloletniego odpadowego.

9 listopada 2019 r. weszła w życie większość przepisów ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o wsparciu finansowym armatorów śródlądowych, Funduszu

Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym (Dz. U. poz. 1901). Jeden artykuł wszedł w życie 9 października 2019 r.

Ustawa przewiduje utrzymanie mechanizmu corocznego przekazywania przez NFOŚiGW dotacji na Fundusz Żeglugi Śródlądowej.

O udzielenie ze środków Funduszu kredytu preferencyjnego na współfinansowanie zakupu, modernizacji lub remontu statku, o umorzenie części takiego kredytu, a także o refinansowanie ze środków FŻŚ zakupu składników wyposażenia statku będzie mógł się ubiegać tylko taki armator, który nie posiada zaległości z tytułu opłat i kar pieniężnych stanowiących przychód NFOŚiGW.

15 listopada 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. poz. 2087).

Ustawa ma na celu poprawienie efektywności procesu mapowania akustycznego (dotyczy m.in. strategicznych map hałasu oraz

programów ochrony środowiska przed hałasem).

Ustawa przewiduje nowe źródło przychodów Narodowego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (przychodów funduszu podstawowego) z tytułu administracyjnych kar pieniężnych (kar wymierzanych za uchybienia w zakresie sporządzania strategicznych map hałasu oraz programów ochrony środowiska przed hałasem).

23 listopada 2019 r. weszła w życie większość przepisów ustawy z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2166). Część przepisów weszła w życie 1 stycznia 2020 r.

Najistotniejsze dla NFOŚiGW jest rozszerzenie z dniem 23 listopada 2019 r. zakresu zwolnienia z podatku dochodowego od osób fizycznych, wprowadzonego ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od nie-

których przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne (Dz. U. poz. 2246). Zwolnienie to obejmuje teraz wszystkie dotacje i inne świadczenia bezzwrotne (w tym kwoty umorzonych pożyczek) otrzymywane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospo-

darki wodnej na przygotowanie dokumentacji oraz realizację przedsięwzięć (a więc beneficjentami zwolnienia podatkowego nie będą wyłącznie beneficjenci realizujący przedsięwzięcia w ramach programu „Czyste Powietrze” czy „Mój Prąd”).

Zakresem zwolnienia objęto też wszystkie dotacje i inne świadczenia bezzwrotne otrzymywane przez osoby fizyczne ze środków NFOŚiGW oraz WFOŚiGW udostępnianych bankom zgodnie art. 411 ust. 10 ustawy – Prawo ochrony środowiska. ■

Analizy, opracowania i raporty branżowe

Oprac. MICHAŁ SOBOTA

■ **Wzrasta liczba rejestracji elektrycznych aut osobowych** wysokienapiecie.pl

Liczba rejestracji elektrycznych samochodów osobowych oraz hybryd typu *plug-in* w Polsce wzrosła o 98 proc. r/r w okresie od stycznia do listopada 2019 r. do 3 591. Wynika tak z licznika elektromobilności, uruchomionego i aktualizowanego przez Polskie Stowarzyszenie Paliw Alternatywnych oraz Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego. Obecnie po polskich drogach porusza się 8 225 samochodów elektrycznych, które mogą korzystać z 972 stacji ładowania.

Pod koniec listopada 2019 r. z 8 225 elektrycznych samochodów osobowych 59 proc. stanowiły pojazdy w pełni elektryczne – 4 886, a pozostałą część hybrydy typu *plug-in* – 3 339. Park elektrycznych pojazdów ciężarowych i dostawczych w analizowanym okresie zwiększył się do 502 szt., natomiast liczba autobusów elektrycznych wynosi, zgodnie z Centralną Ewidencją Pojazdów, 216 szt. W dalszym ciągu rośnie też flota elektrycznych motorowerów i motocykli, która na koniec listopada osiągnęła 6 204 szt.

■ **8 samochodów elektrycznych zmieści się w limicie pozwalającym na rządowe dotacje** bankier.pl

Producenci obniżyli ceny, aby zmieścić się w limicie pozwalającym na rządowe dotacje – wynika z analizy Bankier.pl. Na liście znalazło się osiem modeli. Najtańszego „elektry-

ka” można kupić już za 51,3 tys. zł. Jego zasięg to 260 km, a maksymalna prędkość 130 km/h. Natomiast najdroższe samochody elektryczne, które znalazły się w analizowanej ofercie (dwa) to wydatek rzędu 87,4 tys. Zasięg ich to 340–390 km, a prędkość maksymalną, jaką mogą osiągnąć to 140–150 km/h.

■ **19 proc. firm planuje włączyć do swoich flot pojazdy elektryczne lub hybrydowe**

ISBnews

Niemal co piąta krajowa firma włączyła lub planuje włączyć w ciągu najbliższych trzech lat do swoich flot pojazdy elektryczne, hybrydowe typu *plug-in* lub hybrydowe. Napędy alternatywne cieszą się największą popularnością wśród dużych przedsiębiorstw, zatrudniających co najmniej 500 osób – podało Polskie Stowarzyszenie Paliw Alternatywnych, powołując się na wyniki Barometru Flotowego, opublikowanego przez *Arval Service Lease Polska*.

■ **Polska na piątym miejscu w Europie pod względem przyrostu nowych mocy w PV**

liderzyinnowacyjnosci.com

Sektor fotowoltaiki jest najszybciej rozwijającym się sektorem OZE w Polsce. Dzięki wszystkim instalacjom wybudowanym w 2019 r., znajduje się na piątym miejscu w Europie pod względem przyrostu nowych mocy w PV zaraz za Hiszpanią, Niemcami, Holandią i Francją. Instytut Energetyki Odnawialnej rozpoczyna prace nad kolejną edycją raportu „Rynek Fotowol-

taiki w Polsce 2020”, który powstanie na podstawie badania rynku przeprowadzonego przez Instytut wśród firm z branży, analiz własnych oraz danych zewnętrznych, np. Urzędu Regulacji Energetyki, Ministerstwa Rozwoju.

■ **Polski rynek pomp ciepła odnotował w 2019 r. duży wzrost sprzedaży**

gramwzielone.pl

2019 r. to kolejny rok, w którym znacząco zmienia się proporcja sprzedaży pomp ciepła powietrze/woda w stosunku do gruntowych pomp ciepła. W 2018 r. proporcja sprzedaży wynosiła mniej więcej 2:1, w 2019 r. będzie to 3:1. W nowym budynku różnica kosztów ogrzewania i ciepłej wody sięga 15–25 proc. na korzyść pomp gruntowych. Jednak im bardziej budynek spełnia standardy energooszczędne, to różnica bezwzględna kosztów eksploatacyjnych zmniejsza się i wynosi czasami tylko 200–300 zł rocznie.

Szczególnie w nowych budynkach, alternatywą kosztową do wykonania dolnego źródła jest instalacja fotowoltaiczna o mocy 3–4 kW, która może zapewnić, że zbilansowane roczne koszty ogrzewania, przygotowanie ciepłej wody użytkowej, zmniejszają się do zera. Również w przypadku budynków jednorodzinnych, poddanych termomodernizacji, powietrzne pompy ciepła mają sporą przewagę, zarówno pod względem kosztów inwestycyjnych, jak i pod kątem możliwości wykonania inwestycji w dolne źródło ciepła. ■

Życzenia jubileuszowe od Prezydenta RP, Premiera oraz Ministra Klimatu

JOANNA ZEMEŁKA-WIKTOROWSKA

„Dzisiejsza uroczystość jest podsumowaniem i uhonorowaniem dokonania niezwykle zasłużonej dla Polski instytucji. Pragnę wyrazić wielkie uznanie i wdzięczność wszystkim, którzy na przestrzeni ostatnich trzydziestu lat stworzyli ten wspaniały dorobek” – to pierwsze słowa listu Prezydenta RP Andrzeja Dudy, skierowanego do pracowników NFOŚiGW odczytanego 2 grudnia 2019 roku podczas jubileuszowej gali w Teatrze Polskim.

Zacznijmy od początku. Gości przybywających do teatru powitał Zarząd Narodowego Funduszu: Prezes Piotr Woźny oraz jego zastępcy – Anna Mańk, Artur Michalski i Dominik Bąk. Na uroczystość przybyli także ministrowie, senatorowie, posłowie, członkowie Rady Nadzorczej oraz byli prezesi i wiceprezesi Funduszu,

a także Zarządy WFOŚiGW, szefowie urzędów centralnych, instytucji resortowych i instytutów naukowych oraz przedstawiciele mediów.

Uroczystość rozpoczęła się kilka minut po osiemnastej. Prowadził ją Grzegorz Miśtał (dziennikarz TVP, wielokrotnie współpracował z NFOŚiGW, o szczegółach napisaliśmy w wywiadzie,

którego udzielił do tego kwartalnika).

Jako pierwszy głos zabrał Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Piotr Woźny, oficjalnie witając wszystkich zgromadzonych w gościnnych progach Teatru Polskiego. Następnie Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Minister Andrzej Dera odczytał list głowy państwa Andrzeja Dudy. Prezydent

Od prawej: Prezes NFOŚiGW Piotr Woźny, Wiceprezesi NFOŚiGW – Anna Mańk i Artur Michalski

podkreślił zasługi i dokonania Funduszu, dzięki którym żyjemy w coraz bardziej zielonym i czystym kraju, który rozumie, że dobry stan środowiska jest nieodłączną częścią dobrobytu narodu oraz strategicznych egzystencjalnych interesów Rzeczypospolitej. Zwrócił uwagę na znaczenie zadań NFOŚiGW w obliczu zmian klimatycznych. Prezydent RP objął również jubileuszową galę honorowym patronatem.

Słowa uznania pracownikom Funduszu przekazał także Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki, akcentując imponujący dorobek 30-lecia Funduszu i profesjonalizm oraz wieloletnie doświadczenie pracowników, wyrażając jednocześnie przekonanie, że dzięki wsparciu NFOŚiGW w zakresie walki o czyste powietrze, termomodernizację, efektywność energetyczną, transport niskoemisyjny, przyszłe pokolenia będą żyć w lepszej Polsce.

Minister Klimatu Michał Kurtyka przypomniał z kolei, że Narodowy Fundusz od trzech dekad realnie wspiera zrównoważony rozwój Polski i jest ważnym filarem finansowania proekologicznych inwestycji z zakresu ochrony wód, ziemi, powietrza, przyrody, go-

Od prawej: Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Minister Andrzej Dera i Wiceprezes NFOŚiGW Dominik Bąk

spodarki komunalnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej. Zwrócił również uwagę na obecne wyzwania: „Jestem przekonany, że Narodowy Fundusz jest gotowy na przyjęcie tych wielkich wyzwań, a kolejne wielomiliardowe środki przyczynią się do następnego skoku cywilizacyjnego polskiej gospodarki (...). Jestem dumny, że jako minister klimatu mogę nadzorować Fundusz. Widzę w NFOŚiGW realnego sojusznika w poprawie jakości życia Polaków i poprawie stanu środowiska”.

Po wysłuchaniu listów Premiera RP

i Ministra Klimatu, które odczytał Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu Ireneusz Zyska, ponownie głos zabrał Prezes Zarządu NFOŚiGW Piotr Woźny, dziękując wszystkim pracownikom za dotychczasowe wieloletnie starania i osiągnięcia dla wspólnego dobra oraz akcentując wyzwania stojące obecnie przed Funduszem. Podziękowania ze sceny wyraził także Przewodniczący Rady Nadzorczej NFOŚiGW prof. dr hab. Roman Niżnikowski, doceniając zaangażowanie i dokonania pracowników instytucji.

Od prawej: Prezes NFOŚiGW Piotr Woźny i prowadzący galę - dziennikarz Grzegorz Miśtał

Część oficjalną zakończyła prezentacja, przygotowanego specjalnie na 30-lecie jubileuszowego filmu, pokazującego zmiany w ochronie środowiska na przestrzeni ostatnich 30 lat, w których Fundusz miał znaczący udział. Zamierzeniem twórców było zwrócenie uwagi na olbrzymi kontrast pomiędzy tym, co było – zdjęcia archiwalne – a tym, co jest dzisiaj m. in. dzięki inwestycjom NFOŚiGW, efektem pracy Funduszu w obszarach powietrze, woda, ziemia, przyroda, ale także edukacji ekologicznej.

Następnie scenę Teatru Polskiego przejął Zespół „Scena Gwiazd” z programem „Operetka na poważnie, opera na wesoło”. Polscy śpiewacy operowi i operetkowi obdarzeni wspaniałymi głosami oraz talentem aktorskim zaprezentowali znane utwory w koncercie łączącym świat opery, operetki i piosenki współczesnej.

Uroczystość w Teatrze Polskim była zwieńczeniem obchodzonego w tym roku jubileuszu 30-lecia NFOŚiGW, ale też okazją do wspólnego spędzenia czasu oraz rozmów w kulisach, nie tylko o przeszłości.

Wcześniej, we wrześniu, pracownicy NFOŚiGW spotkali się na mniej formalnej uroczystości – pikniku w Gościńcu Wiecha. Spotkanie poprowadził aktor i konferansjer Stanisław Banasiuk. Oprawę muzyczną zapewnił zespół country Caroline & the Lucky Ones, grając także popularne covery.

Zabawę poprzedziło wręczenie nagród laureatom konkursu fotograficznego „Polska w eko obiektywie”. Był on adresowany do wszystkich pracowników NFOŚiGW, zwłaszcza tych, którzy lubią robić zdjęcia i podróżować po Polsce w poszukiwaniu ciekawych miejsc, pięknych, nietypowych krajobrazów. Nagrodzone prace zdobią

obecnie firmowe kalendarze instytucji, prezentowane były także w siedzibie Funduszu, Ministerstwie Środowiska oraz Ministerstwie Klimatu. A jedna z nich – zimowa odsłona polskiej przyrody – to okładka naszego bieżącego wydania kwartalnika.

Dla uczestników pikniku przygotowano liczne atrakcje. Można było sprawdzić się, budując akwedukt lub ogromną wieżę z klocków, strzelając z łuku, czy grając w piłkę przy użyciu... koca. Zainteresowaniem cieszyły się przejażdżki wozem konnym po okolicy połączone ze wspólnym śpiewaniem. Łaknący wiedzy mogli zwiedzić skansen, wiatraki i młyn wodny oraz posłuchać opowieści o kulturze ludowej regionu. Nie zabrakło również tańców oraz rozmów przy grillu.

Planujemy już kolejne wspólne spotkania pracowników NFOŚiGW, nie czekając na następny jubileusz. ■

Goście gali 30-lecia NFOŚiGW

Wybrane gratulacje i życzenia dla Pracowników NFOŚiGW

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
ANDRZEJ DUDA

Warszawa, 2 grudnia 2019 roku

Organizatorzy i Uczestnicy
uroczystych obchodów
30-lecia działalności Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Teatrze Polskim w Warszawie

Szanowny Panie Prezesie!
Szanowni Państwo!

Dzisiejsza uroczystość jest podsumowaniem i uhonorowaniem dokonań niezwykle zasłużonej dla Polski instytucji. Pragnę wyrazić wielkie uznanie i wdzięczność wszystkim, którzy na przestrzeni ostatnich trzydziestu lat stworzyli ten wspaniały dorobek. Jest to jednocześnie sposobność do głębokiej refleksji nad wyzwaniem zrównoważonego rozwoju, nad problemami ekologii i ochrony środowiska, które zawsze miały ogromne znaczenie, jednak dzisiaj przybierają wręcz rangę kluczowych wyzwań cywilizacyjnych – dotyczących nie tylko polskiego społeczeństwa, ale całej ludzkości.

Serdecznie pozdrawiam wszystkich zgromadzonych na dzisiejszej uroczystej gali. Za Państwa pośrednictwem chcę również przekazać pozdrowienia wszystkim pracownikom Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także wszystkim współpracującym z Funduszem w ramach wojewódzkich struktur samorządowych. Z okazji pięknego jubileuszu składam całej Państwa wspólnie serdeczne gratulacje i życzenia wszelkiej pomyślności.

Fundusz, utworzony w 1989 roku, jest równoległym wyznacznikiem wolnej Polski. Jest on także jednym z ważnych symboli przełomowych zmian ustrojowych, społecznych i gospodarczych, jakie dokonały się w naszej Ojczyźnie. Jednak może najbardziej istotną wagę mają przemiany mentalne – bo o wyzwaniach związanych z ochroną środowiska myślimy obecnie w sposób zupełnie odmienny niż kiedyś, widząc je w całościowym, globalnym wymiarze. W bardzo znaczącym stopniu ta proekologiczna przemiana przekonań i postaw Polaków jest zasługą działań Funduszu. Obok ogromnych Państwa materialnych dokonań, wyrażających się w gigantycznej liczbie konkretnych projektów zrealizowanych w ciągu tych trzech dekad za sumę prawie ćwierć biliona złotych, chciałbym szczególnie podkreślić edukacyjny i popularyzatorski dorobek Funduszu. Dzięki Państwu zysujemy w kraju, który jest coraz bardziej czystszy i zielony – kraju, który rozumie, że dobry stan środowiska jest nieodłączną częścią dobrobytu narodu oraz strategicznych, egzystencjalnych interesów Rzeczypospolitej.

Donoszę zadania, jakie wykonuje Fundusz, nigdy się nie kończą. Przeciwnie, ich znaczenie rośnie. W obliczu zmian klimatycznych powinniśmy zadbać o dalsze modernizowanie polskiej gospodarki, aby w jeszcze większym stopniu stawała się gospodarką niskoemisyjną. Musimy budować system ekonomiczny w obiegu zamkniętym, będący w stanie jak najpełniej zagospodarować odpady. Trzeba jeszcze skutecznie oczyszczać powietrze, którym oddychają Polacy, jeszcze bardziej zalecać Polskę. Oczyszczyć jak najrozkłuszą ochroną wody polskie, należymy bowiem do krajów, którym realnie zagębia deficyt wody. Musimy być również dobrze przygotowani na likwidowanie skutków trudnych do okiełznanania katastrof żywiołowych, których prawdopodobnie będzie w przyszłości raczej więcej niż mniej. Jestem pewien, że wszystkim tym wyzwaniom Państwa Instytucja będzie potrafiła stawić czoła.

Raz jeszcze serdecznie dziękuję całej Państwa społeczności wysoko wykwalifikowanych specjalistów, wszystkim współautorom sukcesów Funduszu, wszystkim zaangażowanym w ochronę środowiska w Polsce. Życzę Państwu poczucia dumy, satysfakcji i spełnienia w tej jakże ważnej dla Rzeczypospolitej misji. Składam życzenia udanych jubileuszowych obchodów i serdecznie pozdrawiam.

Z WYMIAMI: BLOKOWA

Patronat Honorowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzeja Dudy

nad

Gałą Jubileuszową z okazji 30-lecia Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

w Warszawie w dniu 2 grudnia 2019 roku

W szczególnym czasie Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy
Odepskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej,
z serdecznymi gratulacjami dla Zarządu i wszystkich pracowników
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
obchodzącego jubileusz trzydziestolecia istnienia,
z wyrazami uznania dla Państwa pracy, wiedzy i działalności
służącej wspieraniu inwestycji przyczyniających się
do zrównoważonego rozwoju naszego kraju
oraz poprawy stanu środowiska naturalnego, mającego istotny wpływ
na zdrowie i jakość życia Polaków;
z podziękowaniem za troskę o zachowanie piękna ojczystego krajobrazu
oraz prowadzoną edukację ekologiczną
z życzeniami dalszej owocnej pracy
dla dobra Rzeczypospolitej i polskiego społeczeństwa.

Warszawa, 2 listopada 2019 roku

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 2 grudnia 2019 r.

Szanowni Państwo,

30 lat temu rozpoczął się ważny rozdział w historii ochrony polskiej przyrody. Utworzony wówczas Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przez trzy dekady swej działalności współtworzył nową przyrodniczą rzeczywistość. Dzisiaj doceniamy dorobek tej instytucji i setek jej pracowników. Wszystkich zebranych na uroczystej Gali z okazji Jubileuszu 30-lecia Funduszu zapewniłem o moim najwyższym szacunku i pamięci.

Kiedy Fundusz rozpoczął swą działalność, ponad 70 procent ścieków trafiało do polskich rzek i jezior. Odpady komunalne niemal w całości były składowane na wysypiskach. Pracownicy Funduszu mieli więc do wykonania tytaniczną pracę, której efekty widzimy dziś niemal w każdej polskiej gminie. Trzy dekady działalności Funduszu to realizacja ponad 30 tysięcy umów na inwestycje środowiskowe o łącznej wartości prawie 96 miliardów złotych. Za tymi liczbami kryją się m.in. nowe i zmodernizowane oczyszczalnie ścieków, dziesiątki tysięcy kilometrów kanalizacji, czy nowoczesne spalarnie odpadów. W imieniu rządu, ale i nas wszystkich, gratuluję tego wyniku i dziękuję za całą pracę.

Imponujący dorobek 30-lecia Funduszu to fakt godny uznania. Dziś ważne są również ambitne plany na przyszłość i zadania strategiczne dla Polki. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierał i będzie wspierał zrównoważony rozwój Rzeczypospolitej. Liczymy na profesjonalizm i wieloletnie doświadczenie pracowników Funduszu przy podejmowaniu takich wyzwań, jak walka o czyste powietrze, termomodernizacja, efektywność energetyczna, czy transport niskoemisyjny. Wiem, że – także dzięki Państwu – uda nam się przekazać lepszą Polskę kolejnym pokoleniom.

Szanowni Państwo, jeszcze raz gratuluję dorobku 30-lecia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dziękuję wszystkim obecnym i byłym pracownikom, którzy swym zaangażowaniem i postawą wpłynęli na jakość życia i zdrowie Polaków. Na kolejne lata działalności życzę samych sukcesów i realizacji ambitnych planów. Troszcząc się o środowisko, dajemy świadectwo naszej odpowiedzialności i naszego patriotyzmu.

Gałą Gali z okazji Jubileuszu 30-lecia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

MINISTER KLIMATU
Michał Kurtyka

Warszawa, 29-11-2019

Pan
Piotr Woźny
Prezes Zarządu Narodowego
Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Szanowny Panie Prezede,

dziękuję za zaproszenie na uroczystą Galę z okazji Jubileuszu 30-lecia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Niestety, ze względu na obowiązki służbowe, związane z rozpoczynającą się 25. sesją Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu w Madrycie, nie mogę być dzisiaj z Państwem.

Wydarzenie to jest z pewnością doskonałą okazją do podsumowania dotychczasowej działalności Funduszu oraz dyskusji o nowych wyzwaniach, jakie przed nim stoją. Od trzech dekad działalność NFOŚiGW realnie wspiera zrównowagony rozwój Polski. Niewątpliwie jest to ważny filar finansowania proekologicznych inwestycji z zakresu ochrony wód, ziemi, powietrza, przyrody, gospodarki komunalnej, gospodarki odpadami czy edukacji ekologicznej. Realizowane, dzięki środkom Funduszu, przedsięwzięcia służą nie tylko poprawie stanu środowiska w Polsce, a także nam wszystkim, przekładając się na podniesienie jakości naszego życia.

Obecnie realizowane programy, skierowane na poprawę jakości powietrza oraz rozwój elektromobilności, są niewątpliwie krokiem milowym, by przestawić polską gospodarkę oraz świadomość Polaków na korzystanie z czystszej i zrównoważonej energii, a także przyspieszyć rozwój transportu. Musimy rozpocząć ekologiczną ewolucję na naszych warunkach z uwzględnieniem priorytetów Polski oraz solidarnościową i sprawiedliwą przemianę klimatyczną, która uwzględni potrzeby wszystkich mieszkańców naszego kraju. Jestem przekonany, że Narodowy Fundusz jest gotowy na przyjęcie tych wielkich wyzwań, a kolejne wielomilardowe środki przyczynią się do następnego skoku cywilizacyjnego polskiej gospodarki.

Utworzenie 30 lat temu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z pewnością otworzyło nową epokę w historii polskiej ekologii. Jestem dumny, że jako minister klimatu mogę nadzorować Fundusz. Widzę w NFOŚiGW realnego sojusznika w poprawie jakości życia Polaków i poprawie stanu środowiska. Liczę na Państwa wsparcie oraz życząc kolejnych lat owocnej pracy na rzecz Polski i Polaków.

Z poważaniem
Michał Kurtyka

Warszawa, dnia 5 listopada 2019 r.

MINISTERSTWO KLIMATU
SEKRETARZ STANU
GŁÓWNY GEOLOG KRAJU
Piotr Dziadzio

Pan
Piotr Woźny
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Szanowny Panie Prezede,

na wstępie pragnę serdecznie podziękować za zaproszenie na uroczystą Galę z okazji Jubileuszu 30 – lecia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Jubileusz ten jest okazją do wyrażenia zadowolenia z dobrze układającej się współpracy, której efektem są liczne projekty mające na celu zachowanie walorów i zasobów naturalnego środowiska. Ta piękna rocznica to wydarzenie będące powodem do satysfakcji wszystkich osób, które przed trzema dekadami, w okresie zmian ustrojowych Polski, tworzyły nowy, posiadający duży potencjał system finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, geologii i gospodarki wodnej. Państwa otwarta postawa, życzliwość i wsparcie pozwalają na realizację szeregu ważnych inwestycji proekologicznych, które przyczyniają się do poprawy jakości życia społeczeństwa. Jednym z bardzo ważnych beneficjentów NFOŚiGW jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, który zawierając umowy na dofinansowanie wykonuje ważne dla naszego Kraju zadania państwowej służby geologicznej oraz państwowej służby hydrogeologicznej. Realizacja tych zadań jest niezwykle istotna dla rozwoju gospodarczego naszego Państwa oraz budowania świadomości społecznej w zakresie geologii i hydrogeologii, mając także wpływ na wzmocnienie pozycji naukowej tych obszarów.

Mam wielką przyjemność złożyć Członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz Pracownikom NFOŚiGW podziękowania za owocną współpracę, jak również najlepsze życzenia wielu sukcesów i osiągnięć w dalszej działalności oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Z poważaniem
Piotr Dziadzio

Warszawa, 2 grudnia 2019 r.

Pan
Piotr Woźny
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Szanowny Panie Prezede,

Z okazji Jubileuszu 30-lecia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w imieniu własnym oraz pracowników Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB, pragnę złożyć na ręce Pana Prezesa serdeczne gratulacje oraz garścnie podziękowania dla Kierownictwa i Pracowników Funduszu jako wyraz wielkiego uznania dla Państwa trudu i zaangażowania w rozwój gospodarki kraju i ochronę jego środowiska.

Dzięki Państwa zaangażowaniu i ciężkiej pracy w ciągu tych trzech dekad, możliwe było zrealizowanie wielu inwestycji, kluczowych z punktu widzenia ochrony środowiska, ale też zaspokojenia potrzeb gospodarczych i społecznych. Przyczyniły się one również do upowszechnienia postaw ekologicznych wśród obywateli. Dzięki Wam także nasz Instytut mógł zrealizować szereg projektów, niezwykle istotnych nie tylko dla polskiej geologii, ale też dla innych gałęzi nauki oraz przemysłu i w rezultacie przyczynić się do poprawy stanu środowiska naturalnego i właściwego wykorzystywania zasobów.

Współpracę z Państwem, jako wyspecjalizowanym i doskonale przygotowanym personelem państwowym, cenimy sobie szczególnie wysoko, postępując ją jako niezwykle owocną i korzystną – i dla kraju, i dla naszego Instytutu. Dziękując za lata znakomych kontaktów, mamy jednocześnie nadzieję na ich pomyślnie kontynuowanie.

Raz jeszcze proszę przyjąć serdeczne pozdrowienia i życzenia kolejnych sukcesów oraz satysfakcji z wypełniania niezwykle ważnej misji na rzecz rozwoju kraju i ochrony środowiska.

Z poważaniem
DYREKTOR
Państwowego Instytutu Geologicznego
Państwowego Instytutu Badawczego
dr hab. Marek Hamer

Warszawa, dnia 02.12.2019 r.

Sz. Pan Piotr Woźny
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Szanowny Panie Prezede,

W imieniu Zarządu i Zespołu Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A. mamy przyjemność złożyć serdeczne gratulacje z okazji jubileuszu 30-lecia działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przez ostatnie 30 lat tematyka ochrony środowiska, zasobów naturalnych, poprawy klimatu i edukacji w tym zakresie zmieniała się z dziedziny, którą zajmuje się wąskie grono specjalistów, do najwyższego poziomu zainteresowania rządu i jako przedmiot uwagi całego społeczeństwa. Myślenie w kategoriach ograniczania szkodliwego wpływu na środowisko stało się niezbędnym elementem w takich obszarach jak przemysł, budownictwo, transport, ochrona zdrowia, edukacja i coraz częściej pojawia się w działalności artystycznej. Nie byłoby to możliwe bez organicznej pracy, wykonanej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Ochrony Wodnej.

Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A. od początku swojego istnienia, czyli od 25 lat, jest związana z NFOŚiGW. Prezes Funduszu był jednym z sygnatariuszy Porozumienia ws. utworzenia KAPE, a od roku 2010 NFOŚiGW jest większościowym udziałowcem Agencji. Działania we współpracy z Funduszem pozwalają nam na skuteczną realizację zadań na rzecz efektywności energetycznej w polskim przemyśle, budownictwie, transporcie oraz przekazywanie wiedzy i doświadczenia naszych ekspertów w ramach szkoleń, warsztatów, konferencji i projektów realizowanych na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Zarządowi i Pracownikom NFOŚiGW życzymy wielu sukcesów zawodowych i osobistych.

Z wyrazami szacunku
Prezes Zarządu
KAPE S.A.
Zbigniew Szpak

Wiceprezes Zarządu
KAPE S.A.
Wojciech Kasal

Warszawa, 2 grudnia 2019 r.

PREZES
URZĘDU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
Hubert Nowak

Szanowny Pan
Piotr Woźny
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Łączę Pańskie

Niniejszym listem składam na ręce Pana Prezesa najlepsze życzenia z okazji XXX-lecia funkcjonowania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przez 30 lat Polska przeszła ogromną metamorfozę w oparciu o rozmaite prośrodowiskowe rozwiązania i inwestycje przez kierowaną przez Pana instytucję. Narodowy Fundusz przez wszystkie lata był i jest nadal prawdziwym katalizatorem zmian, inspirował wielu ludzi do podjęcia wysiłku na rzecz ochrony środowiska – rzeczy najcenniejszej, którą odziedziczyliśmy po naszych przodkach i którą przekażemy w spadku naszym dzieciom. Świadomość znaczenia rozwiązań chroniących środowisko dla przyszłych pokoleń od początku towarzyszyła wszystkim aktywnościom podejmowanym przez pracowników Funduszu.

Z okazji wspaniałego jubileuszu proszę przyjąć najserdeczniejsze życzenia dalszej, pełnej sukcesów pracy na rzecz ochrony środowiska. Pragnę wyrazić również nadzieję, że współpraca pomiędzy Narodowym Funduszem oraz Urzędem Zamówień Publicznych zainicjowana Porozumieniem podpisanym w kwietniu br. będzie kontynuowana w przyszłości.

Łączę Pańskie

PREZES
URZĘDU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
Hubert Nowak

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

Gdańsk, dnia 2 grudnia 2019 r.

Piotr Woźny
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Z okazji jubileuszu 30-lecia działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej składamy najserdeczniejsze gratulacje w imieniu własnym jak również pracowników Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku.

W tym szczególnym dniu życzymy satysfakcji z dotychczasowych osiągnięć oraz wielu sukcesów w kolejnych latach pracy na rzecz rozwoju ochrony środowiska i gospodarki wodnej kraju.

Paweł Stępniewski

Zastępca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska, Regionalny
Konservator Przyrody w Gdańsku

Radosław Iwinski

Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Gdańsku

Systemy wynaguda EMAS – zarządzamy zasobem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo
ul. Dworków 14/17, 81-100 Gdańsk, tel. 58 48 36 800, fax 58 48 36 802, sekretariat@emg.pl, plomb@emg.pl

PREZES
URZĘDU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
Hubert Nowak

Warszawa, 10 października 2019 r.

Szanowny Pan
Piotr Woźny
Prezes Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Szanowny Panie Prezisie

Pragnę serdecznie podziękować za zaproszenie do udziału w EkoSferze – pierwszej konferencjo-symptoziumowej organizowanej przez Ministerstwo Środowiska i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej podczas Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska POL-ECO SYSTEM w Poznaniu.

Zarówno tematyka Targów jak i sama EkoSfera są dla nas szczególnie ważne. Ochrona środowiska oraz zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy prowadzony w poszanowaniu naturalnych zasobów są jedyną drogą gwarantującą bezpieczny rozwój naszego kraju.

Związek Ochrony Środy Potocznych Rzeczypospolitej Polakij od zawsze wspiera wszelkie inicjatywy, które mają na celu ochronę zasobów naturalnych i dbałość o naszą planetę. Inspirowany i pomagany w działaniach realizowanych przez różne instytucje, ale także przez struktury ochotnicze. Przykładem takich działań jest opracowywana obecnie długofalowa strategia ZOSP RP pod nazwą „Florian 2050”, której ideą jest stworzenie planu działań Ochrony Środy Potocznych na najbliższe 30 lat. Pragnę jednocześnie zaprosić Ministerstwo Środowiska oraz NFOŚiGW, który od 30 lat wspiera polskie środowisko naturalne, do aktywnego udziału w pracach nad strategią na rzecz poprawy bezpieczeństwa szczególnie przeciwpowodziowego, ochrony środowiska i edukacji ekologicznej. Przewodniczącym Zespołu ds. Strategii jest dr Marian Zaleski.

Z okazji 30-lecia istnienia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kieruję gratulacje w imieniu władz Związku Ochrony Środy Potocznych Rzeczypospolitej Polakij oraz własnym. Przekazuję na Pana ręce serdeczne pozdrowienia oraz gorące strażackie podziękowania, za długoletnią działalność życząc jednocześnie dalszych sukcesów.

Z wyrazami szacunku

Prezes
Zarządu Głównego ZOSP RP
Marian Zaleski
Marian Zaleski

GRATULACJE
dla
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Z okazji Jubileuszu 30 lecia składamy serdeczne gratulacje i życzenia dalszych jubileuszów i sukcesów, realizacji ambitnych planów i zamierzeń oraz wszelkiej pomysłowości. Z wyrazami szacunku i uznania

Zarząd i Pracownicy
MEC Sp. z o.o.
w Otrawcu Świątkożyńskim

Otrawiec Świątkożyński, 2 grudnia 2010 roku

mpec

Tarnów, 2 grudnia 2019 roku

Szanowny Pan
Piotr Woźny
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Szanowny Panie Prezesa!

Zarząd Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie składa serdeczne gratulacje z okazji jubileuszu XXX-lecia działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Funkcjonowanie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ma ogromne znaczenie dla gospodarki ukierunkowanej na pozostawienie środowiska oraz stymulowania rozwoju technologicznego i wdrażania nowoczesnych rozwiązań w obszarze poprawy stanu środowiska naturalnego, w tym także w sektorze gospodarki komunalnej. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie uczestniczy w tym procesie. Już na początku lat dwutyśniczych MPEC S.A. w Tarnowie otrzymała ogromne wsparcie w realizacji strategii ograniczenia emisji i poprawy efektywności energetycznej poprzez wejście kapitałowe NFOŚiGW. Rozwiązanie to było kamieniem milowym w rozwoju MPEC S.A. w Tarnowie i wygenerowało szereg ambitnych projektów w obszarze modernizacji i rozbudowy tarnowskiej sieci ciepłowniczej oraz poprawy standardów ekologicznych. Dlatego w sposób szczególny pragniemy podziękować za dotychczasową współpracę i podkreślić, że dzięki aktywności NFOŚiGW tarnowskiej system ciepłowniczy dynamicznie rozwijał się i unowocześnił. Jesteśmy także wdzięczni za udział NFOŚiGW w kolejnych projektach odpowiadających na nowe wyzwania polityki klimatycznej.

Zarządowi Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wszystkim Pracownikom życzymy wielu osiągnięć i pąży w rozwoju zawodowym, a także wszelkiej pomyślności i sukcesów.

Beata Jagoda
Ciepła Zarządu
MPEC S.A. w Tarnowie

Tadeusz Szpiżak
Wiceprez Zarządu
MPEC S.A. w Tarnowie

Krzysztof Ropak
Prezes Zarządu
MPEC S.A. w Tarnowie

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie, 33-100 Tarnów, ul. Świerka 4

Serdeczne gratulacje
z okazji 30-lecia

NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ

Z okazji jubileuszu, w uznaniu za całokształt działalności, składamy na ręce Pana Prezesa najlepsze życzenia dla wszystkich pracowników Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Proszę przyjąć słowa uznania za podejmowane przez państwo działania proekologiczne i propagowanie nowoczesnych rozwiązań w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

DZIĘKUJEMY ZA DOTYCHCZASOWĄ WSPÓLPRACĘ
I ŻYCZYMY WIELU DALESZYCH SUKCESÓW W REALIZACJI
WYZNACZONYCH CEŁÓW.

Adam Lewandowski
Zastępca Prezesa Zarządu
WFOŚiGW w Katowicach

Tomasz Beđnarek
Prezes Zarządu
WFOŚiGW w Katowicach

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Katowice, 2 grudnia 2019 roku

Szanowny Pan
Piotr Woźny
Prezes Zarządu Narodowego
Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Szanowny Panie Prezesa!

obchody 30-lecia powołania do istnienia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej to wyjątkowa okazja, aby podkreślić strategiczne znaczenie tej ważnej instytucji. Na przestrzeni tych trzech minionych dekad NFOŚiGW przyczynił się w sposób istotny do ochrony tego, co dla człowieka najcenniejsze, czyli środowiska naturalnego. To wielka misja, za której realizowanie składamy dziś na Pańskie ręce wyrazy ogromnej wdzięczności.

Dzisiejsza uroczystość to także okazja do złożenia najserdeczniejszych życzeń na czas dalszego pełnienia tej ważnej misji, wielu sukcesów, dobrej współpracy z innymi instytucjami, a także płynącej z każdej strony lojalności. Proszę zatem przyjąć także najserdeczniejsze życzenia od Zarządu i Pracowników Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. Niech każdy dzień przynosi dobre efekty dla środowiska, a Państwa Przewodni i wszystkim Pracownikom NFOŚiGW ogromną satysfakcję z realizowanej na co dzień misji.

Z poważaniem

Maciej Stefaniak
Prezes Zarządu WFOŚiGW
w Opolu

Wrocław, 02 grudnia 2019 r.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
w szczecinie

GRATULACJE Z OKAZJI JUBILEUSZU 30-LECIA
NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Szanowny Pan
Piotr Woźny
Prezes Zarządu
NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej już od 30 lat działa na rzecz poprawy jakości środowiska w Polsce. Z okazji Jubileuszu proszę przyjąć najserdeczniejsze życzenia od Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Od trzech dekad Narodowy Fundusz współtworzy skuteczny i unikatowy w skali Europy system finansowania ochrony środowiska, dzięki któremu możliwa była realizacja szeregu ważnych dla mieszkańców inwestycji między innymi w zakresie poprawy stanu gospodarki wodno-ściekowej, jakości powietrza, rozwoju odnawialnych źródeł energii, edukacji ekologicznej i ochrony przyrody.

Proszę przyjąć najlepsze życzenia skuteczności, wytrwałości i determinacji w dalszych działaniach na rzecz poprawy jakości środowiska w naszym kraju.

Paweł Mirowski
Prezes Zarządu

Robert Słepień
Zastępca Prezesa Zarządu

Szczecin-Warszawa, 2 grudnia 2019 r.

Ziemia pożyczona od dzieci.

Akcja na 30-lecie NFOŚiGW

DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA

Zalewa nas fala plastiku. Plastikowe kubki i sztucce, torby i opakowania z tworzyw sztucznych, butelki PET... Produkty plastikowe rozkładają się od 100 do 1000 lat.

Mimo rosnącej ekologicznej świadomości, nadal bezwiednie kupujemy plastik. Jak wykorzystać te złe nawyki? Od czego zacząć? Od edukacji najmłodszych, od których pożyczamy Ziemię i choćby dlatego powinniśmy zostawić ją kolejnym pokoleniom w dobrym stanie.

Pomysł na akcję

Myśląc o jubileuszu 30-lecia istnienia naszej instytucji, poza standardowymi przedsięwzięciami, jak merytoryczne konferencje, gala i inne rozmaite eko-akcje, chcieliśmy pokazać, że nie tylko dofinansowujemy projekty prośrodowiskowe, w tym edukacyjne, ale też prowadzimy codzienne i bezpośrednie działania.

Tym razem postanowiliśmy zwrócić uwagę najmłodszych na konieczność dbania o środowisko. Gdy spojrzymy na problemy związane z nadmiernym wykorzystaniem plastiku i zagrożeniami, jakie niosą one dla naszego zdrowia, edukacja już od najwcześniejszych lat wydaje się konieczna.

Na spacer z Enfosiem

Dzieci stały się więc najważniejszymi adresatami akcji NFOŚiGW, a pośrednio również nauczyciele, rodzice, osoby

opiniotwórcze oraz środki masowego przekazu.

Niestandardowe działania objęły trzy elementy.

Pierwszym elementem jest książka dla dzieci o ekologicznych postawach w codziennym życiu pt. „Brygada Enfosia kontra plastikowa Zgryzolda”. W naszej opowieści środowisko, którego przedstawicielem jest drzewko o imieniu Enfoś, walczy z plastikową poczwarą Zgryzoldą. Aby wygrać musi poradzić sobie z trzema eko-zagwozdkami: „Jak przegonić powietrzne bestie?; Jak poprawić humor rzeczce?; W jaki sposób zagrać z szarym w zielone?”.

Drugim jest Enfoś – pluszowa wersja głównego bohatera naszej książki. Jego imię pochodzi od skrótu NFOŚiGW. Enfosiowe drzewko nie jest zwykłą maskotką, bo jak przeczytamy w książce: „Eko-ludek jest zupełnie inny od pluszowych kotków, pieszków, niedźwiadków, baranków, czy delfinów...”. Jego dodatkową wartością jest to, że w konkursie plastycznym pomogły stworzyć go dzieci i wnuki pracowników NFOŚiGW.

Element trzeci – „Eko-zajęcia z Enfosiem” – konkurs dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych z klas I-III (pilotażowo z obszaru aglomeracji warszawskiej). Uczestnictwo w konkursie było możliwe po zarejestrowaniu się na stronie konkursowej. Wówczas uczestnik otrzymał Enfosiowy pakiet – książkę i maskotkę i z ich pomocą musiał przeprowadzić dowolne eko-zajęcia, np. wybrać się na spacer po parku z En-

fosiem, zebrać śmieci lub przygotować plakat z wizerunkiem Enfosia, informującego o eko-zachowaniach.

Unikać plastiku i uważać na smog

Właśnie w ten sposób budujemy świadomość ekologiczną. Od najmłodszych lat uczymy dzieci na ochronę środowiska i kształtujemy eko-postawy. Zachęcamy je także do czytania o tym, że warto i trzeba dbać o środowisko: zakręcać wodę, unikać plastiku, gasić niepotrzebne światło, nie marnować jedzenia, segregować odpady, nie palić w piecu niedozwolonymi materiałami, bo trujemy smogiem siebie, naszych bliskich i środowisko.

Już nasze wcześniejsze doświadczenia wskazywały na to, że dzieci są wdzięcznym i uważnym odbiorcą. Widzieliśmy to podczas takich wydarzeń, jak np. Dzień Ziemi, gdzie w eko-konkursach z wielką ochotą udział brali najmłodszy, przejęci sprawami przyrody. Stąd właśnie wziął się koncept tej kampanii, w której naszymi ambasadorami stali się również dorośli – nauczyciele i rodzice, którzy mają największy wpływ na wychowanie i kształtowanie świadomości dzieci.

Dzieci zaprzyjaźniły się z Enfosiem

Ponad dziewięć tysięcy uczestników, prawie 1000 zgłoszeń konkursowych i czterech laureatów – takim sukcesem zakończył się konkurs NFOŚiGW „Eko-zajęcia z Enfosiem”.

Wśród różnorodnych kreatywnych rozwiązań konkursowych pojawiły ▶

NAGRODA

w ramach konkursu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej „Eko-zajęcia z Enfosiem”

Laureat konkursu

Szkoła Podstawowa w Duchnicach

ul. Duchnicka 25

05-850 Ożarów Mazowiecki

otrzymuje zaproszenie do udziału w Edukacyjnej Sieci Antysmogowej oraz

- bezpłatną instalację czujnika pyłów zawieszonych z wyświetlaczem LED
- szkolenia dla nauczycieli
- pakiet materiałów edukacyjnych

Partnerzy: **NASK** **ESB**

Jeden z czterech szczęśliwych czeków włączający laureatów Enfosiowego konkursu do projektu Edukacyjnej Sieci Antysmogowej

się pomysły m.in. na sadzenie drzew i roślin, naukę segregowania śmieci, eko-piosenki, wiersze i gazetki, twórcze warsztaty i lekcje wyjaśniające eko-pojęcia, ciąg dalszy historii sympatycznego drzewka o imieniu Enfoś, wycieczki do punktów selektywnej zbiórki odpadów, spacerów po parkach i lasach z ekologicznym przesłaniem, plakaty informujące o tym, jak dbać o środowisko, wspólne czytanie książki NFOŚiGW, przedstawienia o zależnościach między środowiskiem a ludźmi, szycie wielorazowych woreczków na zakupy z firanek czy eko-kodeksy zachęcające do oszczędzania wody i światła.

Po burzliwych obradach jury wyłoniło trzech równorzędnych laureatów w gronie grup przedszkolnych oraz jednego zwycięzcę wśród szkolnych zgłoszeń. Dodatkowo przyznano osiemnaście wyróżnień.

Nagrody, czyli pakiety edukacyjne w formie gier i książek o szeroko rozumianej ochronie środowiska trafiły do Przedszkola nr 10 w Piasecznie, Przedszkola nr 9 im. Jasia i Małgosi w Wołominie, Przedszkola nr 1 im. Krasnala Hałabały w Grodzisku Mazowieckim

oraz do Szkoły Podstawowej w Duchnicach (Ożarów Mazowiecki).

Niespodzianką dla laureatów były pozaregulaminowe nagrody. Prezes Zarządu NFOŚiGW Piotr Woźny podjął decyzję o włączeniu zwycięskich placówek do projektu Edukacyjnej Sieci Antysmogowej. Obejmuje on przekazanie i montaż zewnętrznego miernika jakości powietrza wyposażonego w tablicę LED, informującą o aktualnym poziomie zanieczyszczeń w placówkach oraz działania edukacyjne dotyczące jakości powietrza, w tym szkolenia dla nauczycieli i dzieci, prelekcje dla rodziców, e-learning, organizację konkursów w placówkach edukacyjnych oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych o tematyce SMOG-owej.

Media o Enfosiu

Naszą edukacyjno-promocyjną akcję zauważyły liczne środki masowego przekazu. O Enfosiowym przedsięwzięciu pisali m.in.: Polska Agencja Prasowa, Polskie Radio, TVP ABC, Dziennik Gazeta Prawna, Gazeta Polska Co-dziennie, Puls Biznesu, Proto.pl, dzieciawazne.pl, Środowisko, sozofsfera.pl, ulicaekologiczna.pl.

Naszą książkę pt. „Brygada Enfosia kontra plastikowa Zgryzolda” doceniło Polskie Radio Dzieciom, które w ramach audycji „Książka do poduszki” w listopadzie 2019 r. przeczytało najmłodszym słuchaczom przygody Enfosiowego drzewka (obecnie audiobooka można posłuchać na stronie internetowej Polskiego Radia Dzieciom).

Czego się nauczyliśmy?

Zainteresowanie akcją, opinie najmłodszych o książce oraz zachwyt nad Enfosiowym ekoludkiem potwierdziły, że warto podejmować dialog z najmłodszymi, nawet jeśli chodzi o tak trudny temat, jak ochrona środowiska. Akcja pokazała także, że finansową instytucję, jaką jest NFOŚiGW śmiało można promować w sposób lekki, nietypowy, niestandardowy, docierając do szerokiego audytorium z ważnymi społecznie tematami.

Mamy też nadzieję, że zaszczepiliśmy w najmłodszych ducha ekologii i odtąd razem z Enfosiem będą orędownikami dbania o środowisko nie tylko w swoich przedszkolach czy szkołach, ale też w domu i na podwórku. ■ ▶

Laureaci konkursu „Eko-zajęcia z Enfosiem”

Cztery równorzędne nagrody przyznane za kreatywne przygotowanie i przeprowadzenie eko-zajęć, zgodność zajęć z zadaniem i celami konkursu oraz schludność i walory estetyczne przesłanego opisu.

Grupa 5-latków „Słoneczka”, Przedszkole nr 10, Piaseczno

W szczególności za aktywne włączenie dzieci w działania na rzecz ochrony środowiska, w tym sprzątanie śmieci, sadzenie drzewa, naukę i propagowanie prośrodowiskowych zachowań przez zabawy dydaktyczne pt. „Dobre rady na złe odpady” oraz przybliżanie słownictwa związanego z ekologią.

Grupa 4 i 5-latków „Odkrywczy”, Przedszkole nr 9 im. Jasia i Małgosi, Wołomin

W szczególności za angażujące dzieci zajęcia związane z problematyką ochrony środowiska pt. „Chora planeta”, a także aktywizację najmłodszych do działania przez zajęcia edukacyjne „Enfoś i segregowanie śmieci”, „Chrońmy lasy”, „Projekt wielorazowej torby”, „Woda źródłem życia”, „Ratujmy ziemię”.

Grupa 6-latków „Wróbelki”, Przedszkole nr 1 im. Krasnala Hałabały, Grodzisk Mazowiecki

W szczególności za popularyzowanie wiedzy o Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz aktywizację najmłodszych przez zajęcia i doświadczenia „My Ekoludki segregujemy śmieci”, „Wycieczka do parku”, „Po- tęga wody” (z wykonaniem filtra do oczyszczania), kodeks „Przyjaciela przyrody”.

Klasa III B, Szkoła Podstawowa w Duchnicach, Ożarów Mazowiecki

W szczególności za popularyzowanie wiedzy o Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz zaangażowanie dzieci zarówno do pracy indywidualnej, jak i w grupie, wykorzystanie różnorodnych metod i pomocy dydaktycznych do aktywizacji uczniów, a przede wszystkim wszechstronne podejście do tematu ochrony środowiska, w tym podjęcie tematyki dotyczącej ochrony powietrza i wody oraz segregacji odpadów, z wykorzystaniem doświadczeń i eksperymentów.

POL-ECO SYSTEM 2019 z udziałem NFOŚiGW

MAGDALENA BOŻYK

Coroczne targi POL-ECO SYSTEM w Poznaniu to okazja do dyskusji i wymiany doświadczeń w obszarze działań proekologicznych. W 2019 r. – poza uroczystością inauguracyjną, w której uczestniczyli przedstawiciele NFOŚiGW – mieliśmy szansę zaprezentować się także podczas seminarium pt. „Dorobek 30-lecia NFOŚiGW oraz perspektywy rozwoju Funduszu i systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce”. Ponadto dyskutowaliśmy na panelach pod hasłami: „Sektor bankowy ważnym ogniwem batalii o czyste powietrze” oraz „Jakie wyzwania stawia program „Czyste Powietrze” w działaniach samorządów”. O tych wydarzeniach piszemy w poniższej relacji.

Inauguracja targów

Uroczyste otwarcie Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska POL-ECO SYSTEM 2019 odbyło się 9 października 2019 r. w ramach EkoSfery na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. W tym największym w Polsce, dorocznym wydarzeniu w branży ekologicznej aktywnie uczestniczył NFOŚiGW.

Targi POL-ECO SYSTEM odbyły się pod hasłem „Zrównoważona gospodarka odpadami – dla ludzi, zdrowia i środowiska”. Patronat honorowy nad EkoSferą, czyli wspólną przestrzenią prezentacyjną ówczesnego Ministerstwa Środowiska i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, objął Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki.

W ceremonii otwarcia targów POL-ECO SYSTEM 2019 brali udział m.in.: ówczesny Minister Środowiska Henryk Kowalczyk, Sekretarz Stanu w MŚ Małgorzata Golińska (obecnie w Ministerstwie Klimatu), Podsekretarz Stanu w MŚ Sławomir Mazurek, Generalny Dyrektor Lasów Państwowych

Andrzej Konieczny, Główny Inspektor Ochrony Środowiska Paweł Ciećko, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska Andrzej Szweda-Lewandowski. NFOŚiGW reprezentowali: Prezes Zarządu Piotr Woźny oraz Zastępcy Prezesa Zarządu: Anna Mańk, Dominik Bąk, Artur Michalski i Marek Ryszka (obecnie Prezes WFOŚiGW w Warszawie).

Podczas powitania Minister Henryk Kowalczyk przypomniał, że rok 2019 to czas podsumowań dorobku 30-lecia działalności NFOŚiGW. Podkreślił jednocześnie, że wysiłki w dziedzinie ochrony środowiska muszą zmierzać do tego, aby w znaczy sposób minimalizować wpływ człowieka na ekosystem. Szef resortu dodał, iż obecnymi priorytetami dla Polski są ochrona powietrza oraz uporządkowanie gospodarki odpadowej. Prezes Zarządu NFOŚiGW Piotr Woźny zaznaczył, że poprawa jakości powietrza w Polsce stanowi jedno z głównych wyzwań w dziedzinie ochrony środowiska. W tym kontekście zwrócił uwagę na szczególne znaczenie wdrażanego od września 2018 r. programu „Czyste Powietrze” oraz rolę innych

projektów proekologicznych realizowanych przez NFOŚiGW, które w realny sposób przyczyniają się do poprawy stanu środowiska w Polsce.

Targi POL ECO-SYSTEM 2019 zostały symbolicznie otwarte aktem przecięcia wstęgi z udziałem m.in. ówczesnego Ministra Środowiska Henryka Kowalczyka i Prezesa Zarządu NFOŚiGW Piotra Woźnego oraz wygłoszeniem tradycyjnej formuły przez szefa resortu środowiska.

Podczas uroczystości inauguracyjnej odbyło się również przekazanie nagród Ministra Środowiska w konkursie „Produkt w Obiegu”, wręczone zostały certyfikaty EMAS oraz Złote Medale MTP dla najlepszych wystawców. Ponadto zaprezentowano także wyniki drugiej edycji aukcji jednostek dwutlenku węgla organizowanej przez Lasy Państwowe.

Dorobek 30-lecia NFOŚiGW i perspektywy rozwoju

O efektach wspierania przez NFOŚiGW w ciągu minionych trzech dekad projektów ekologicz-

Od lewej: Podsekretarz Stanu w MŚ Sławomir Mazurek, Sekretarz Stanu w MŚ Małgorzata Golińska, Minister Środowiska Henryk Kowalczyk, Prezes NFOŚiGW Piotr Woźny, Główny Inspektor Ochrony Środowiska Paweł Ciećko, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska Andrzej Szweda-Lewandowski; Prezes Zarządu Grupy MTP Przemysław Trawa

nych dyskutowano w Poznaniu podczas seminarium pt. „Dorobek 30-lecia NFOŚiGW oraz perspektywy rozwoju Funduszu i systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce”. Główny wniosek z dyskusji: Narodowy Fundusz poprzez finansowanie ekorozwoju gruntownie zmienił ekologiczne oblicze Polski.

W seminarium z okazji jubileuszu NFOŚiGW uczestniczyli: ówczesny Minister Środowiska Henryk Kowalczyk, Przewodniczący Rady Nadzorczej NFOŚiGW prof. Roman Niżnikowski, Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej prof. Janusz Wojdalski, Dyrektor Departamentu Programów Infrastrukturalnych w obecnym Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Jarosław Orliński, a także Zarząd NFOŚiGW w pełnym składzie: Prezes Piotr Woźny i Zastępcy Prezesa: Anna Mańk, Dominik Bąk, Artur Michalski, Marek Ryszka. Moderatorem dyskusji był prof. Andrzej Mizgajski.

Spotkanie otworzył ówczesny Minister Środowiska Henryk Kowalczyk, który przypomniał trudne początki działal-

ności Narodowego Funduszu w 1989 r., kiedy polskie miasta spuszczały ścieki wprost do rzek. Obecnie, po zainwestowaniu przez NFOŚiGW w ciągu trzech dekad niemal 100 mld zł w różnorodne eko-przedsięwzięcia, Polska wygląda znacznie lepiej w wielu obszarach, w tym we wspomnianej sferze gospodarki wodno-ściekowej. Szef resortu zaznaczył, że stanowi to najlepszy dowód na to, iż unikatowy model finansowania ochrony środowiska w Polsce, tworzony przez NFOŚiGW oraz fundusze wojewódzkie, okazuje się skuteczny i efektywny.

Przewodniczący Rady Nadzorczej NFOŚiGW prof. Roman Niżnikowski podkreślił wyjątkowy charakter instytucji, jaką jest Narodowy Fundusz, który konsekwentnie od 30 lat wspiera wielomilionowe inwestycje proekologiczne w całej Polsce we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska oraz Bankiem Ochrony Środowiska.

Prezes Zarządu NFOŚiGW Piotr Woźny zaznaczył, iż targi POL-ECO SYSTEM, największe doroczne wydarzenie branży ekologicznej w Polsce, stanowią doskonałą okazję do podsu-

mowania jubileuszu NFOŚiGW pod kątem przeprowadzonych dotychczas inwestycji oraz rozwoju rynku technologii środowiskowych. – Wspieramy finansowo tak wiele przedsięwzięć proekologicznych, że gdyby nie było Narodowego Funduszu i funduszy wojewódzkich, trzeba by było je wymyślić – powiedział szef NFOŚiGW.

Pośród najważniejszych zadań stojących obecnie przed NFOŚiGW Prezes Zarządu wymienił realizację programu „Czyste Powietrze” i rozwój gospodarki niskoemisyjnej. – Działalność Narodowego Funduszu jest w centrum tego, co interesuje ludzi. Największym wyzwaniem jest 3,5 mln budynków, które nie zostały poddane termomodernizacji i są ogrzewane „kopciuchami”. Musimy pomóc ludziom w zmianie tej sytuacji – zaznaczył Prezes Piotr Woźny.

Z kolei ówczesny Wiceprezes NFOŚiGW Marek Ryszka, podkreślił znaczenie projektów podnoszących świadomość społeczną w obszarze edukacji ekologicznej. – Słowa uczą, czyny przekonują, dlatego w ciągu 30 lat wsparliśmy ponad 3,5 tys. przed-

sięwzięć edukacyjnych w całej Polsce. Inwestujemy m.in.: w ogólnopolskie kampanie i programy, filmy i spoty telewizyjne, również czasopisma, wystawy, imprezy, festiwale tematyczne, olimpiady i konkursy, studia podyplomowe oraz szkolenia. Dajemy instrumenty do dbania o środowisko – podsumował Prezes Marek Ryszka.

Zastępca Prezesa Zarządu Anna Mańk przedstawiła główne zagadnienia dotyczące działalności inwestycyjnej oraz kapitałowej Narodowego Funduszu na przestrzeni trzech ostatnich dekad. Portfel podstawowy w zakresie wytwarzania energii cieplnej stanowią: PEC Geotermia Podhalańska S.A. w Bańskiej Niżnej, Geotermia Pyrzyce Sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Tarnowie oraz Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim. Natomiast w obszarze usług finansowych jest to BOŚ S.A., a w zakresie usług doradczych KAPE S.A.

Wiceprezes Artur Michalski, mówił o najważniejszych osiągnięciach NFOŚiGW na wielu płaszczyznach tematycznych, przedstawił dorobek instytucji w liczbach i kwotach. – Trzy dekady naszej działalności to 96 mld zł zainwestowanych w proekologiczne przedsięwzięcia o wartości 237 mld zł. Dzięki środkom krajowym i zagranicznym (zwłaszcza unijnym) wybudowano lub zmodernizowano ponad 1,6 tys. oczyszczalni ścieków i 83 tys. km kanalizacji, powstało także siedem spalarni odpadów o wydajności 1,1 mln ton/rok i zwiększono masę odpadów poddanych odzyskowi (w tym recyklingowi) – o 6,8 mln ton/rok. Ponadto zaangażowanie NFOŚiGW w ponad 4 tys. projektów związanych z ochroną powietrza wpływa na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i zwiększenie efektywności energetycznej.

Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW Dominik Bąk podkreślił,

skupiając się na gospodarce odpadowej, że wymaga ona nowych źródeł finansowania. Dotychczasowy dorobek Narodowego Funduszu w tym obszarze to zainwestowane 5 mld zł. Szansą rozwoju powinna być rozszerzona odpowiedzialność producenta oraz energetyczne wykorzystanie odpadów – wskazał Wiceprezes NFOŚiGW Dominik Bąk.

W dalszej części dyskusji Dyrektor Departamentu Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Jarosław Orliński omówił postęp we wdrażaniu założeń Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 oraz proces przeznaczania funduszy europejskich na przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska. Dodał, iż w ślad za wskaźnikami finansowymi osiągnięte są także widoczne efekty rzeczowe i środowiskowe, które obrazują postęp w realizacji konkretnych projektów i tworzonej w ich ramach nowej infrastruktury, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb społeczeństwa oraz poprawy stanu środowiska.

Następnie Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej NFOŚiGW prof. Janusz Wojdalski podkreślił, jak ważna w działaniach Narodowego Funduszu była, jest i pozostaje rola gospodarki o obiegu zamkniętym oraz efektywności energetycznej, szczególnie w kontekście działań związanych z wdrażaniem programu „Czyste Powietrze”.

W podsumowaniu Prezes Zarządu NFOŚiGW Piotr Woźny powiedział, że w działaniach na rzecz ochrony środowiska konieczne jest podążanie za potrzebami społeczeństwa. Obecnie kwestią zasadniczą jest poprawa jakości powietrza, a najbardziej dynamiczną inicjatywę w tym zakresie stanowi program „Czyste Powietrze”. – Konieczne jest jednak usprawnienie kanałów dystrybucji oraz poprawa modelu współpracy na szczeblu samorządowym – zaznaczył.

Jak sektor bankowy i samorzady mogą wspierać program „Czyste Powietrze”

Podczas targów POL-ECO SYSTEM 2019 w Poznaniu z inicjatywy NFOŚiGW odbył się także panel dyskusyjny z udziałem przedstawicieli samorządów i sektora bankowego. Debata została poświęcona wyzwaniom, jakie wiążą się z prowadzonym obecnie procesem rozwoju i dynamizowania programu „Czyste Powietrze”.

Dyskusja została zorganizowana pod hasłami: „Sektor bankowy ważnym ogniwem batalii o czyste powietrze” oraz „Jakie wyzwania stawia program „Czyste Powietrze” w działaniach samorządów”. W panelu uczestniczyli: ówczesny Minister Środowiska Henryk Kowalczyk, Prezes NFOŚiGW Piotr Woźny, Prezes Banku Ochrony Środowiska S.A. Bogusław Białowas, Prezes Związku Banków Polskich Krzysztof Pietraszkiewicz, Burmistrz Miasta Józefów Marek Banaszek, Burmistrz Miasta i Gminy Skała Krzysztof Wójtowicz, przedstawiciel Departamentu Środowiska w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego Wicedyrektor Tomasz Pietrusiak, Przedstawiciel Banku Światowego w Polsce Filip Kochan. Moderatorem debaty był redaktor Jakub Pawłowski.

Wstępem do dyskusji była wypowiedź ówczesnego Ministra Środowiska Henryka Kowalczyka, który poinformował, że od czasu uruchomienia programu „Czyste Powietrze” we wrześniu 2018 r. złożono już ponad 86 tys. wniosków na łączną kwotę 2 mld zł. – W celu podniesienia efektywności tego programu od lipca 2019 r., na zasadzie pilotażu, do programu zostały włączone gminy. Stosowne porozumienia podpisano z 571 samorządami – zaznaczył szef resortu. – Dzięki samorządom dotrzemy do większej liczby mieszkańców. Trwają też prace analityczne nad możliwością zaangażowania banków komercyjnych w realizację programu – dodał. ▶

Prezes Zarządu NFOŚiGW Piotr Woźny wyjaśnił, że bieżącym zadaniem jest określenie roli banków w realizacji programu „Czyste Powietrze” oraz ustalenie, w jaki sposób samorządy będą partycypować w kosztach walki ze smogiem. Zaproponował udział banków w następujących obszarach: udostępnienia bankowości elektronicznej jako kanału do składania wniosków, finansowania pomostowego dla przedsięwzięć termomodernizacyjnych realizowanych przez gospodarstwa domowe oraz akcji marketingowej. Prezes Piotr Woźny podkreślił też, że udział banków powinien usprawnić program w kwestiach m. in.: szacowania udziału kosztów, identyfikacji grup posiadających zdolność kredytową czy określenia szczegółowych warunków udzielania kredytów pomostowych. – Program nie przewiduje zaliczkowych wypłat, dotacja jest przekazywana po zrealizowaniu przedsięwzięcia. Problemem jest to, że wielu ludzi nie ma wolnych środków, by przeprowadzić inwestycję. O instrumencie finansowym wspierającym

termomodernizację domów chcemy również rozmawiać z bankami – dodał Prezes Zarządu NFOŚiGW.

Ówczesny Minister Środowiska Henryk Kowalczyk zaznaczył, że rola samorządów powinna opierać się głównie na współfinansowaniu najuboższych beneficjentów, przy jednoczesnym uwzględnieniu różnorodności kanałów dystrybucyjnych oraz ich ciągłego poszerzania. Szef resortu zaznaczył, że sprawne działanie programu „Czyste Powietrze” wymaga również stałej i ścisłej współpracy z Komisją Europejską oraz konsultacji i wymiany informacji.

W kontekście roli banków w programie „Czyste Powietrze” głos zabrał Prezes Związku Banków Polskich, Krzysztof Pietraszkiewicz. Zapewnił, że sektor bankowy jest zainteresowany uczestnictwem w rządowych programach rozwojowych, szczególnie w tych nakierowanych na ochronę powietrza i podniesienie efektywności energetycznej. – Banki od wielu lat zgłaszają gotowość do udziału w realizacji projektów

poprawiających jakość życia Polaków, a jednym z takich programów jest „Czyste Powietrze” – podkreślił Prezes ZBP. Celem jest jego usprawnienie i przyspieszenie, z wykorzystaniem środków publicznych. Jedno z rozwiązań mogą stanowić programy pilotażowe dotyczące produkcji energii ze źródeł odnawialnych, rolnictwa, gospodarki wodnej, czy oszczędzania energii. Program „Czyste Powietrze” zakłada, że 2/3 środków stanowić będą dotacje, a 1/3 pożyczki. – Przy pewnej aranżacji finansowej moglibyśmy osiągnąć znacznie większy efekt i rozmiar tej działalności. Trzeba będzie współtworzyć lepsze warunki do realizacji programu – podkreślił Prezes Krzysztof Pietraszkiewicz.

– Chodzi o intensywną, jakościowo dobrą i odpowiedzialną walkę z zanieczyszczeniem powietrza w Polsce – zaznaczył Bogusław Białowąs, Prezes Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. – Przez 28 lat działalności nasz bank bada efekty ekologiczne realizowanych projektów i sporządza raporty ekologiczne. Teraz konieczne

Od lewej: Przewodniczący Rady Nadzorczej NFOŚiGW prof. Roman Niżnikowski; Dyrektor Departamentu Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Jarosław Orliński; Minister Środowiska Henryk Kowalczyk; Prezes NFOŚiGW Piotr Woźny; Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej NFOŚiGW prof. Janusz Wojdalski; Wiceprezesa NFOŚiGW – Dominik Bąk, Artur Michalski, Anna Mańk, Marek Ryszka; moderator prof. Andrzej Mizgajski

Od lewej: Minister Środowiska Henryk Kowalczyk; Prezes NFOŚiGW Piotr Woźny; Prezes Związku Banków Polskich Krzysztof Pietraszkiewicz; Prezes BOŚ S.A. Bogusław Białowąs; Burmistrz Miasta i Gminy Skąpa Krzysztof Wójtowicz; Burmistrz Miasta Józefów Marek Banaszek; Przedstawiciel Banku Światowego w Polsce Filip Kochan; Przedstawiciel Departamentu Środowiska w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego Wicedyrektor Tomasz Pietrusiak; moderator red. Jakub Pawłowski.

jest wprowadzenie procedury prefinansowania przedsięwzięć dla najuboższych. Dlatego samorządy powinny oszacować potrzeby na terenie własnych gmin – dodał Prezes Bogusław Białowąs. Podkreślił, że Bank Ochrony Środowiska oferuje kompleksowe doradztwo w zakresie realizacji danego przedsięwzięcia od strony technicznej i finansowej.

W raporcie przygotowanym na polecenie Komisji Europejskiej, dotyczącym pierwszego etapu wdrażania programu „Czyste Powietrze” – poza oceną na temat jego przygotowania – pojawi się propozycja zmian kanałów dystrybucji, uwzględniająca rozszerzenie sieci dystrybucyjnej – zapewnił Filip Kochan, przedstawiciel Banku Światowego w Polsce.

Burmistrz Józefowa Marek Banaszek wyjaśnił, że w jego mieście źródłem dymu i smogu są głównie stare obiekty. Ich właściciele borykają się z różnymi problemami, które powinny zostać uwzględnione w programie „Czyste Powietrze”. Obecnie o dofinansowanie z programu mogą się ubiegać osoby, których dochód nie przekracza 600 zł na osobę, a trzyosobowa rodzina

o łącznych miesięcznych dochodach 1800 zł ma dużo bardziej podstawowe problemy i wydatki niż docieplenie dachu. Sugerowałbym urealnienie limitów dopłat – zaznaczył Burmistrz Józefowa. Zasugerował także wzmocnienie trzech najważniejszych działań w walce ze smogiem, czyli edukacji i podnoszenia świadomości społecznej, zachęt do wymiany pieców oraz kar za palenie nieodpowiednim opałem.

Nawiązując do tych uwag, ówczesny Minister Henryk Kowalczyk przyznał, że w związku z podniesieniem płacy minimalnej należy zwiększyć również kryteria dochodowe w programie. Ministerstwo Klimatu będzie rozważać odpowiednie rozwiązania prawne w tej kwestii. Dodał, że mieszkańcy Józefowa mogą korzystać z pomocy Urzędu Miasta w zakresie ubiegania się o dofinansowanie m.in. z programu „Czyste Powietrze”.

Punkt widzenia Miasta i Gminy Skąpa przestawił Burmistrz Krzysztof Wójtowicz, który zauważył, że w programie „Czyste Powietrze” usprawnienia wymagają procedury elektroniczne oraz systemy IT. Należy się również skupić na współpracy pomiędzy gminą

a jej mieszkańcami. Ułatwienia w formalnościach mogą się do tego przyczynić w znaczący sposób.

Wicedyrektor z Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego Tomasz Pietrusiak, podkreślił kluczowe kwestie, które w jego ocenie w mierzalny sposób mogą wpłynąć na szybszy rozwój programu „Czyste Powietrze”, m. in.: obecność na terenie gmin ekodoradców, wyszczególnienie i aktualizację źródeł emisji w poszczególnych nieruchomościach (weryfikację typu i jakości paliw, z których korzystają mieszkańcy) oraz aktualizację rejestru nieruchomości.

Na zakończenie debaty Prezes BOŚ S.A. Bogusław Białowąs, zauważył, że program „Czyste Powietrze”, niezależnie od wkładu finansowego, wymaga także kontynuowania kampanii na rzecz podnoszenia świadomości społecznej w obszarze ochrony środowiska. W procesie tym niezwykle istotna jest ścisła współpraca Banku Ochrony Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz funduszy wojewódzkich. ■

Eko-prasówka

Oprac. DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA

Boom na przydomową fotowoltaikę, wymiana tzw. kopciuchów i termomodernizacja domów jednorodzinnych, geotermia jako narzędzie skutecznej walki ze smogiem, blaski i cienie ciepłownictwa powiatowego, elektromobilność, od której nie ma już odwrotu, programy wsparcia dla rolników, odpowiedzialne gospodarowanie odpadami, 30-lecie NFOŚiGW – to absolutne hity wśród eko-doniesień medialnych w 2019 r.

Institut Monitorowania Mediów w minionym roku odnotował ponad 110 tys. przekazów dziennikarskich na temat działań NFOŚiGW, co średnio na miesiąc daje ponad 9 tys. publikacji. W pierwszej trójce medialnych komentarzy, szczególnie w ostatnim kwartale 2019 r., plasują się programy „Mój Prąd” i „Czyste Powietrze” oraz zbliżające się wielkimi krokami dotacje na zakup elektryków przez osoby fizyczne. Poniżej przypominamy fragmenty wybranych eko-tematów, którymi żyły media.

Energia ze słońca

WYSOKIENAPIECIE.PL
(27.12.2019)

Program dotacji do instalacji słonecznych „Mój Prąd”, jak żaden inny, rozpropagował wśród Polaków fotowoltaikę. Nie tylko zachęca właścicieli domów do produkcji „zielonego” prądu we własnej mikroinstalacji, ale też otwiera przed nimi możliwości szerszego wykorzystania OZE.

WNP.PL
(19.12.2019)

Dotacyjny sukces programu „Mój Prąd”, firmowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, rozbudził apetyt wśród Polaków. Trwają rozmowy nad stworzeniem analogicznego systemu dopłat dla magazynów energii. Prace

nad uzupełnieniem „Mojego Prądu” są mocno zaawansowane.

BIZNESALERT.PL
(4.12.2019)

Program „Mój Prąd” rzeczywiście znacząco wpłynął na rynek domowych instalacji fotowoltaicznych i okazał się strzałem w dziesiątkę. System wsparcia będzie jednak potrzebny zapewne jeszcze w najbliższych latach, gdyż zmieni się oczekiwanie odbiorcy co do finalnego produktu. Za rok czy też dwa, klient nie będzie już zainteresowany samą technologią PV.

GRAMWZIELONE.PL
(27.11.2019)

Firmy świadczące usługi montażu systemów fotowoltaicznych dla osób fizycznych mogą zawrzeć z NFOŚiGW porozumienie regulujące sposób współpracy w zakresie realizacji programu „Mój Prąd”.

„Czyste Powietrze” i Laboratorium Pyrzyce kontra smog

BIZNESALERT.PL
(14.11.2019)

– Uprościmy „Czyste Powietrze” na wzór „Mojego Prądu” – zapowiedział Prezes NFOŚiGW Piotr Woźny. – Rozmawiamy z bankami o ich roli w programie wymiany pieców i poprawie termomodernizacji – „Czyste Powietrze”. Dla banków nie jest akceptowalna sytu-

acja, w której składane wnioski w tym programie, są długo weryfikowane, nie ma jasnej, precyzyjnej informacji ile będzie trwała obsługa i czy osoba, która złożyła wniosek, dostanie dotację i w jakiej wysokości. Wymusza to nowe spojrzenie na program.

GLOBENERGIA
(4/2019)

W sezonie grzewczym 2020–2021 będzie widoczna pierwsza, realna poprawa stanu powietrza. Inspekcja Handlowa, pierwsze zakazy, kary i mandaty... Każda kara i rozniesienie się informacji na ich temat będzie działać wychowawczo.

PORTALSAMORZADOWY.PL
(14.11.2019)

Opracowanie mapy drogowej działań mających na celu znaczące ograniczenie, a docelowo likwidację niskiej emisji na terenie gminy Pyrzyce – stanowi podpisane porozumienie między Narodowym Funduszem, spółką Geotermia Pyrzyce, gminą Pyrzyce, Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie oraz pełnomocnikiem premiera ds. programu „Czyste Powietrze” Piotrem Woźnym. Umowa przewiduje stworzenie w Pyrzycach „modelowego programu wykorzystania zasobów geotermalnych jako narzędzia wsparcia lokalnej społeczności w walce z niską emisją”.

Ciepłownictwo powiatowe**BIZNESALERT.PL****(19.12.2019)**

Zachodniopomorska miejscowość Borne Sulinowo to świadek historii, ale także przestrzeń rozwoju ciepłownictwa przyszłości. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wsparł tam projekt ciepłowni na biomasę.

SAMORZAD.PAP.PL**(27.11.2019)**

Podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej daje największy efekt w walce ze smogiem w mieście – to jeden z wniosków z seminarium zorganizowanego przez Pracodawców RP.

WYSOKIENAPIECIE.PL**(22.11.2019)**

Nidzica zainwestowała w produkcję ciepła z odnawialnych źródeł energii. Miasto ma efektywny system ciepłowniczy, może więc ubiegać się o unijne dotacje na dalsze inwestycje. A jest o co się starać, ponieważ po przejściu na ekologiczne paliwo w mieście zainteresowanie przyłączaniem się do sieci ciepłowniczej wzrosło.

Przyszłość elektromobilności**CLEANERENERGY.PL****(27.12.2019)**

W projekcie ustawy budżetowej na 2020 r. zaplanowano 366.200 tys. zł przychodów Funduszu Transportu Niskoemisyjnego. Koszty realizacji zadań Funduszu mają być przeznaczone w szczególności na: finansowanie rozbudowy infrastruktury umożliwiającej stosowanie paliw alternatywnych, tj. biokomponentów, biopaliw ciekłych, innych paliw odnawialnych, energii elektrycznej, wodoru, sprężonego gazu ziemnego i skroplonego gazu ziemnego w transporcie, wsparcie publicznego transportu zbiorowego wykorzystującego paliwa alternatywne, pomoc dla wytwórców paliw alternatywnych, dzia-

łania edukacyjne, badawcze i promocyjne związane z rozwojem transportu niskoemisyjnego, obsługę Funduszu.

GAZETAPRAWNA.PL**(18.12.2019)**

Dopłaty z FNT będą zwolnione z PIT i CIT – wynika z poselskiego projektu nowelizacji obu ustaw podatkowych, który trafił do Sejmu. Projektodawcy liczą na to, że nowa preferencja zachęci Polaków do korzystania z transportu niskoemisyjnego, co w dłuższej perspektywie przełoży się na lepszy stan środowiska.

CIRE.PL**(11.12.2019)**

Prawie 300 tys. zł przeznaczy NFOŚiGW na przygotowanie gmin – Tyczyn (podkarpackie), Czemierniki (lubelskie), Wiśniew (mazowieckie) oraz Skierniewice, Błaszki i Działoszyn (łódzkie) – do efektywnego korzystania z Funduszu Niskoemisyjnego Transportu. Strategie rozwoju elektromobilności mają powstać do końca czerwca 2020 r. Łącznie to już 145 dofinansowanych projektów.

Wsparcie NFOŚiGW dla rolników**TVP INFO****(6.12.2019)**

Grudzień to ostatni moment na jesienne wapnowanie pól. Gospodarstwa do 75 ha mogą ubiegać się o dofinansowanie z Funduszu Ochrony Środowiska. Dotychczas podpisano prawie 1 tys. umów o wartości 2 mln zł, ale jest to dopiero początek. Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze wydały 20 tys. założeń dotyczących wapnowania, dlatego można się spodziewać, że program ruszy pełną parą w 2020 r.

FARMER.PL**(30.10.2019)**

NFOŚiGW płaci gminom za utylizację odpadów porolniczych, jak się jednak okazuje – gminy wcale nie kwapią się do ich odbierania od rolników.

PROGRAM 1 POLSKIEGO RADIA**(17.09.2019)**

Są pieniądze na recykling folii rolniczych. Aż 100 mln zł przewidziano na utylizację odpadów z gospodarstw rolnych.

Gospodarowanie odpadami**PROGRAM 1 POLSKIEGO RADIA****(27.12.2019)**

Ceny za wywóz odpadów idą w górę i to w całej Polsce. Brakuje zakładów recyklingu odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, a dodatkowo na eksport odpadów zamknął się rynek chiński. Rosnące koszty wywozu odpadów związane są więc z rosnącymi kosztami składowania śmieci. Kolejnym problemem jest zakaz składowania odpadów wysokokalorycznych, które stanowią 40 procent masy ogólnej odpadów komunalnych.

DZIENNIK GAZETA PRAWNA**(6.12.2019)**

W przyszłym roku to opłaty za odpady – a nie wydatki na prąd, wodę czy gaz – staną się największą pozycją na domowych rachunkach Polaków.

30 lat minęło**OZEON****(12/2019)**

NFOŚiGW jest istotnym elementem polskiej gospodarki, trwale wpisującym się w krajobraz działań na rzecz ochrony środowiska i poprawy jakości życia w Polsce.

AURA**(7/2019)**

Fundusz jest rówieśnikiem wolnej Polski. Porównanie stanu obecnego z tym, co było 30 lat temu, pokazuje, jak wiele zmieniło się w ochronie środowiska. Sprawdził się system finansowania realizowany przez Fundusz, przepływ finansowy, wsparcie dla ekologii. Inwestycje pokazują, jak szerokie jest spektrum działań Narodowego Funduszu. ■

Znamy laureatów konkursu NFOŚiGW dla dziennikarzy

DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA

Dziennikarze z redakcji „Dziennika Gazety Prawnej”, „Pulsu Biznesu”, Programu 1 Polskiego Radia oraz Polskiej Agencji Prasowej zostali laureatami III edycji konkursu NFOŚiGW „Eko Dziennikarz”. Nagrody wręczono 9 października 2019 r. w Poznaniu podczas Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska POL-ECO SYSTEM.

Warunkiem udziału w konkursie było nadesłanie publikacji, które ukazały się w mediach od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r., a ich tematem była szeroko rozumiana ochrona środowiska z uwzględnieniem roli NFOŚiGW. W trzeciej odsłonie konkursu przewidziano dodatkową kategorię dotyczącą publikacji z 2019 r. o charakterze podsumowującym 30-letnią działalność NFOŚiGW.

W sumie na konkurs wpłynęło ponad 200 materiałów dziennikarskich, na podstawie których jury wyłoniło czworo laureatów.

W kategorii dotyczącej publikacji

z 2018 r. nagrodę główną otrzymał **Jakub Pawłowski** z „Dziennika Gazety Prawnej”, a wyróżnienie **Aleksandra Rogala** z „Pulsu Biznesu”. Dziennikarzy doceniono m.in. za umiejętne rozpoznawanie i definiowanie zagrożeń i wyzwania środowiskowych oraz za wnikliwą analizę polityki ekologicznej państwa, której współrealizatorem jest NFOŚiGW.

Natomiast w kategorii dotyczącej publikacji z 2019 r. nagrodzono **Aleksandrę Michałek-Tycner** z Programu 1 Polskiego Radia za wszechstronne, analityczne i przekrojowe spojrzenie na 30-letnią działalność NFOŚiGW oraz jej znaczenie dla ekorozwoju Polski. Do-

datkowo wyróżniono **Jacka Krzemińskiego** z Polskiej Agencji Prasowej za dostrzeżenie nowej oferty programowej NFOŚiGW, który w roku swojego 30-lecia ogłosił program „Polska Geotermia Plus”. Ma on być „główną siłą napędową rozwoju tego segmentu energetyki w naszym kraju”.

Konkurs „Eko Dziennikarz” został ustanowiony w 2017 r. Dotychczas jego laureatami byli dziennikarze reprezentujący Polską Agencję Prasową, Polskie Radio oraz branżowe miesięczniki i portale: „Środowisko”, „Wodociągi-Kanalizacja”, Portal Komunalny, teraz-srodowisko.pl, gramwzielone.pl. ■

Od lewej: Laureaci III edycji konkursu NFOŚiGW - Jacek Krzemiński, Aleksandra Michałek-Tycner, Jakub Pawłowski, Aleksandra Rogala

Wizyta studyjna NFOŚiGW i dziennikarzy na Pomorzu

MAGDALENA BOŻYK

„Ekologia wiedzy i dobrych praktyk. Projekty wspierane przez NFOŚiGW” – to hasło, które towarzyszyło kilkunastu dziennikarzom podczas zorganizowanego przez NFOŚiGW *study tour*. Była to już siódma wizyta studyjna mediów u beneficjentów NFOŚiGW. Poprzednie dotyczyły m.in. wielkich inwestycji w geotermię, gospodarkę wodno-ściekową czy jakość powietrza.

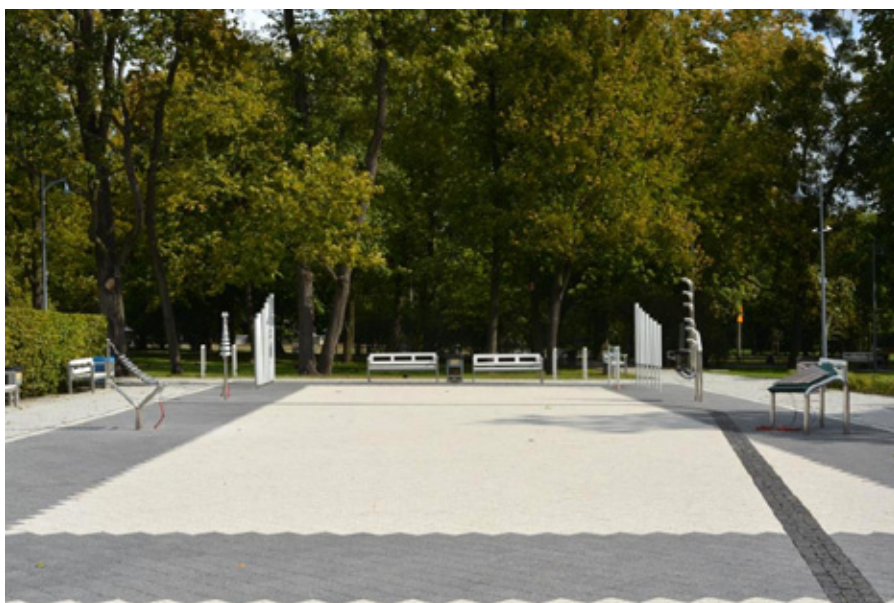
Wyjazd studyjny, który odbył się w dniach 18–19 września 2019 r. rozpoczął się konferencją prasową z udziałem Wiceprezesa NFOŚiGW Dominika Bąka i Dyrektora Departamentu Ochrony Ziemi Jarosława Rolińskiego.

Celem wyjazdu było przedstawienie działań NFOŚiGW związanych z edukacją ekologiczną, ochroną przyrody, ochroną ziemi oraz gospodarką odpadową. – Chcemy pokazać, jak powinna wyglądać racjonalna gospodarka odpadami oraz jakie działania należy podejmować w kierunku transformacji terenów polskich miast w sferze ekologicznej. Niezwykle ważne jest uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi. Jest bowiem luka w zagospodarowaniu wysokoenergetycznej frakcji odpadów. Szacuje się, że rocznie powstaje ich ok. 2 mln ton. Termicznie unieszkodliwianych jest około 1,1 mln ton – wyjaśnił dziennikarzom Wiceprezes NFOŚiGW Dominik Bąk.

Uczestnicy wyjazdu studyjnego, po zapoznaniu się z dotychczasowymi i obecnymi aktywnościami Narodowego Funduszu w zakresie gospodarki odpadowej, w następnej kolejności odwiedzili beneficjentów NFOŚiGW z terenu województwa kujawsko-pomorskiego,

Od lewej: Rzecznik prasowy Prezydenta Torunia Magdalena Stremplewska, Prezydent Miasta Torunia Michał Zaleski

Ogród Muzyków w Toruniu

którzy poprzez realizację swoich przedsięwzięć, włączają się aktywnie w działania na rzecz ochrony środowiska na terenie miast i gmin.

Wyjazd studyjny, szlakiem inwestycji wspieranych przez NFOŚiGW zademonstrował jak prężnie funkcjonują projekty dofinansowane przez NFOŚiGW, przyczyniając się przede wszystkim do dbania o środowisko.

Pierwszym punktem dwudniowej podróży była wizyta w Urzędzie Miasta Torunia i spotkanie z Prezydentem Miasta Michałem Zaleskim oraz zwiedzanie tzw. „Ogrodu Muzyków” czyli niewielkiego parku, zlokalizowanego w centrum Torunia (realizacja dofinansowana w ramach działania 2.5 POIiŚ 2014–2020).

Kolejnym punktem programu była wizyta w Międzygminnym Kompleksie Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o. w Bydgoszczy oraz zwiedzanie instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów, której gospodarzem był rzecznik prasowy i Kierownik Biura Promocji i Komunikacji Społecznej Piotr Kurek. Dziennikarze mieli możliwość zapoznania się z zakresem prac modernizacyjnych i rozwojowych przedsiębiorstwa w oparciu o umowy z NFOŚiGW (realizacja dofinansowana w ramach działania 2.1 POIiŚ 2007–2013).

Następnym etapem podróży było zwiedzanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Morzewcu (gmina Koronowo) oraz spotkanie i dyskusja w Urzędzie Miasta na temat sytuacji w gminie z Zastępcą Burmistrza Miasta Gminy Koronowa – Sławomirem Marszelskim (realizacja dofinansowana w ramach działania 2.2 POIiŚ 2014–2020).

W kolejnym dniu wyjazdu odbyła się wizyta w siedzibie i na terenach Parku Narodowego Bory Tucholskie, poprowadzona przez Dyrektora Parku Narodowego Bory Tucholskie Janusza

Zwiedzanie Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o.

Przykład dobrych praktyk i kształtowania postaw proekologicznych u najmłodszych, statek/łódka zrobiona ze zużytych butelek zebranych przez dzieci, które odwiedzają kompleks ProNatura i odbywają lekcje dotyczące segregowania odpadów

Uczestnicy study tour

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Morzewcu

Wizyta w siedzibie Parku Narodowego Bory Tucholskie. Od lewej: Dyrektor Parku Narodowego Bory Tucholskie Janusz Kochanowski

Centrum Edukacji Przyrodniczej

Kochanowskiego oraz jego Zastępcę Andrzeja Ciężkiego. Uczestnicy wyjazdu zwiedzili również obiekty usytuowane na terenie parku, w tym m.in.: punkt widokowy, wybrane ścieżki edukacyjne, Centrum Edukacji Przyrodniczej oraz zagrodę pokazową zwierząt (realizacja dwóch projektów dofinansowana w ramach działania 2.4 POIiŚ 2014–2020 oraz realizacja jednego projektu dofinansowana ze środków NFOŚiGW).

Wyjazdy studyjne organizowane z inicjatywy NFOŚiGW stanowią ważny element obszaru, jaki stanowi ochrona środowiska, przyczyniają się również do procesu budowania ekologicznej świadomości społecznej. Efektem wyjazdów są doniesienia medialne na temat działalności Narodowego Funduszu. Dodatkowo jest to również jedna z niewielu okazji do przedstawienia dziennikarzom z bliska i „od kulis” konkretnych ekologicznych przedsięwzięć realizowanych w całej Polsce, na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym. Należy podkreślić, iż zarówno dofinansowanie ze środków unijnych, jak i krajowych, ma niebagatelny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców aglomeracji miejskich, jak i mniejszych miast. Poprzez horyzontalną i wielowymiarową działalność oraz szeroki zakres finansowania różnorodnych przedsięwzięć Narodowy Fundusz przyczynia się do tworzenia silnego ekonomicznie i atrakcyjniejszego dla obywateli kraju. ■

Nie od razu Fundusz zbudowano

O początkach funkcjonowania NFOŚiGW rozmawiamy z Lesławem Puczniewskim, któremu w czerwcu 1989 r. powierzono pełnienie obowiązków pierwszego Prezesa Zarządu tej instytucji. Jego niemal całe zawodowe życie związane było z Funduszem.

27 kwietnia 1989 r. w Dzienniku Ustaw PRL ogłoszono nowelizację Ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z 1980 r., na mocy której utworzono Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Swoją działalność rozpoczął 1 lipca 1989 r., zgodnie z Rozporządzeniem 11 Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z 30 czerwca 1989 r. o nadaniu statutu Narodowemu Funduszowi. Te historyczne już akty prawne były konsekwencją ustaleń Okrągłego Stołu, a kwestie wprowadzenia do polityki gospodarczej państwa zasad ekorozwoju, nadania większej rangi ochronie środowiska i gospodarce wodnej, a w szczególności budowy systemu finansowania tych działów gospodarki narodowej zajęły w nich poczesne miejsce. Te wszystkie informacje mają już wymiar historyczny. Pamiętaj Pan tamte dni, atmosferę powstawania instytucji, tworzących ją ludzi, wydarzenia?

Mój kontakt zawodowy z ochroną środowiska rozpoczął się w 1983 roku, kiedy to podjąłem pracę w nowo powołanym Urzędzie Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dwa lata później został on połączony z Centralnym Urzędem Geologii i przekształcił się w Ministerstwo Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych.

Kierowałem w nim departamentem nadzorującym jednostki i instytucje, dla których resort pełnił funkcję organu założycielskiego. Minister profesor Waldemar Michna włączył mnie do sześciuosobowego zespołu, który przygotowywał nowe regulacje dotyczące finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W jego skład wchodził także: Eugeniusz Derda, Dyrektor Gabinetu Ministra, Anna Ciecierska, Naczelnik Wydziału w tym Gabinetcie, Tadeusz Pusiak, Zastępca Dyrektora Departamentu Planowania, Tomasz Majewski, Główny Specjalista w tym Departamencie oraz Bożena Kubisa, Radca Prawny w Ministerstwie Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – MOŚ ZNiL. W sprawach formalno-prawnych kontaktowałem się również z Jerzym Modzelewskim, Dyrektorem Biura Pełnomocnika Rządu do spraw reformy gospodarczej. Prace naszego zespołu, którego zadaniem było między innymi opracowanie statutu i regulaminu organizacyjnego Narodowego Funduszu znacznie przyspieszyły, równoległe z pracami Okrągłego Stołu – tak zwanego Podstolika Ekologicznego. Ważną osobą, która była niejako łącznikiem pomiędzy resortem, a toczącymi się obradami Okrągłego Stołu był Waldemar Kulczyński. W wyniku dyskusji, a rozważano róż-

ne koncepcje, wypracowano model Narodowego Funduszu jako jednostki finansującej w nowej rzeczywistości politycznej ochronę środowiska i gospodarki. Fundusz w przyszłości miał być założycielem i głównym akcjonariuszem Banku Ochrony Środowiska (BOŚ). Kolejny Minister Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych profesor Józef Kozioł, wykorzystując swoje długoletnie doświadczenie w obszarze finansów, podpisał przytoczone wyżej Rozporządzenie nr 11 i zaproponował mi funkcję pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu. Funkcję tę sprawowałem od 1 lipca 1989 roku do 1 lutego 1991 roku, a następnie do 30 maja 1993 roku byłem Zastępcą Prezesa Zarządu. Prezesem był wówczas Bronisław Kamiński, nieżyjący już były Minister Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Jaki był budżet, jakie były pierwsze projekty dofinansowane przez NFOŚiGW?

Budżet Narodowego Funduszu w 1989 roku stanowiły środki z opłat i kar zgromadzone na kontach resortu i przekazane Funduszowi. Ich rozdysponowanie realizowaliśmy zgodnie ze zobowiązaniami dokonanymi przez Ministerstwo. Na samodzielne działania pozostawało około 100 milionów złotych. Pamiętaj, że pierwszą i naj- ▶

Lesław Puczniewski

większą inwestycją, którą Fundusz wsparł samodzielnie, była budowa zbiornika Czorsztyń – Nidzica. Kwota dofinansowania wyniosła, jeżeli dobrze pamiętam, około 70 milionów złotych. W uzasadnieniu akcentowaliśmy prewencję przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska. W tym czasie przekazaliśmy też kilkanaście milionów złotych na budowę zbiornika Świnna Poręba. W ten sposób NFOŚiGW rozpoczął finalizację koncepcji gospodarki wodnej, która została stworzona w II Rzeczypospolitej przez Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej profesora Gabriela Narutowicza. W okresie 30 lat funkcjonowania, NFOŚiGW wspomógł budowę zbiornika Świnna Poręba, ostatecznie oddanego do użytku w lipcu 2017 roku, kwotą 1 miliard złotych.

Aktualnie NFOŚiGW to między innymi rozbudowany system proce-

dur, które w dużym stopniu nawiązują do legislacji Unii Europejskiej. Jak w początkach funkcjonowania NFOŚiGW przydzielano dofinansowanie?

Pierwsze procedury były stosunkowo proste. Udzielaliśmy dotacji i preferencyjnie oprocentowanych pożyczek z możliwością częściowego umorzenia po uzyskaniu założonych efektów ekologicznych bądź rzeczowych. Było to nowością i stanowiło sporą zachętę.

Autorami tej koncepcji oraz kategoryzacji klientów, których dziś nazywamy beneficjentami, byli Tomasz Majewski i Tadeusz Pusiak. Wówczas, co może dla młodszych kolegów będzie stanowić ciekawostkę, wniosek na dotację był drukiem dwustronnym, natomiast na pożyczkę miał cztery strony oraz załączniki. Wraz ze wzrostem wielkości udzielanych dofinansowań dla zwiększania bezpieczeństwa podejmowanych decyzji, a później

także uwzględniając legislację unijną, formularze były rozbudowywane.

Budowa czegoś nowego, a tym była przecież instytucja NFOŚiGW, często związana jest z pokonywaniem przeszkód, czy starych przyzwyczajęń. Jakie trudności pojawiały się w pierwszych funduszowych działaniach?

Funkcjonowanie NFOŚiGW budziło różne reakcje, zwłaszcza w związku z zaproponowaniem nowej formy pomocy – pożyczki powiązanej z umorzeniem. Były też różne uwagi ze strony organizacji zagranicznych o charakterze ekonomiczno-finansowym. Twierdzono, że udzielanie dotacji i pożyczek, o różnej stopie oprocentowania, z możliwością umorzenia, łamie zasady wolnego rynku. Jednak mniej więcej po pięciu latach działalności NFOŚiGW, na międzynarodowej konferencji w Sofii, ci sami eksperci stawiali za wzór polski system finan- ▶

sowania ochrony środowiska krajom Europy Środkowej, które przechodziły etap transformacji gospodarczej, jako sposób łagodzący olbrzymie koszty działań w obszarze zrównoważonego rozwoju. Podkreślali również zaletę wyłączenia środków uzyskanych z opłat i kar z budżetu państwa. Podobne opinie przedstawiali także eksperci Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

Po kilku latach powstały jako podmioty prawne wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a Pan w 2003 roku powrócił do NFOŚiGW jako pełnomocnik Zarządu ds. współpracy z regionami. Jak ocenia Pan budowę systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej?

Nadanie osobowości prawnej wojewódzkim funduszom ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz związana z tym ich samodzielność finansowa usprawniła w znaczący sposób działalność NFOŚiGW i umożliwiła rozpoczęcie budowy systemu. Pozwoliło to na wspólne finansowanie projektów ekologicznych, a także udzielanie pomocy finansowej mniejszym podmiotom, np. w formie niskooprocentowanych, a nawet nieoprocentowanych pożyczek, których NFOŚiGW chętnie udzielał. Należy podkreślić, że pracownicy WFOŚiGW znacznie lepiej znali regionalne i lokalne potrzeby w obszarze ochrony środowiska.

Po kilkuletniej przerwie, wypełnionej między innymi pracą w BOŚ i MOŚ ZNiL, w połowie 2003 roku powróciłem do pracy w NFOŚiGW. Ówczesny Prezes Zarządu Jerzy Swatłoń zaproponował mi objęcie funkcji Pełnomocnika Zarządu i kierowanie zespołem podejmującym problematykę współpracy z regionami. Tymi zagadnieniami zajmowałem się,

w różnej formie i na różnych stanowiskach, aż do przejścia na emeryturę w 2017 roku. Była to ciekawa i inspirująca praca, a jej podstawą było współdziałanie z wojewódzkimi funduszami, a także z samorządami wojewódzkimi, czy związkami samorządów. Opracowywaliśmy wspólne strategie, uzgadnialiśmy i opiniowaliśmy listy programów priorytetowych, a także analizowaliśmy udział funduszy w realizacji POiŚ 2007–2014. Podobnie jak NFOŚiGW, tak i fundusze wojewódzkie, przechodziły w zmieniającym się otoczeniu, różne przeobrażenia organizacyjno-prawne. Dziś, jak wiadomo, są one samorządowymi osobami prawnymi w rozumieniu Ustawy o finansach publicznych.

System finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej według pierwotnych założeń miał mieć „trzy nogi”, by się nie wywrócił: NFOŚiGW wraz z WFOŚiGW, BOŚ S.A. oraz Eko-Leasing. Ten ostatni element „nie wypalił”. Jak, jako założyciel i dotychczas jeszcze akcjonariusz BOŚ S.A., ocenia Pan udział banku w systemie finansowania ochrony środowiska i współpracę z NFOŚiGW?

Muszę to sprostować, gdyż założenia polskiego systemu finansowania ekologii opierały się na dwóch podstawach: NFOŚiGW wraz z WFOŚiGW oraz BOŚ. Spółkę Eko-Leasing utworzyli: NFOŚiGW, BOŚ S.A. oraz drobni akcjonariusze. Popyt na usługi w systemie leasingowym, a więc na przykład nabywanie praw do korzystania z urządzeń ochrony środowiska i ratalne spłaty z tym związane, wyczerpał się po czterech latach działalności. Spółka została zlikwidowana. Obecnie tę formę usług proponują banki między innymi w obszarze energetyki wiatrowej i elektromobilności. BOŚ

Bank spełnia natomiast istotną rolę w systemie finansowania ochrony środowiska w Polsce. Uzupełnia swoimi produktami działania Narodowego i wojewódzkich funduszy. NFOŚiGW przekazywał swoje środki finansowe na dopłaty do kredytów na tak zwane „zmiękczenie oprocentowania”. Wspomnę też przykładowo, realizowaną w ostatnim okresie mojej aktywności zawodowej, współpracę w obszarze energetyki prosumenckiej.

Trzeba w tym miejscu również powiedzieć o kompatybilnych z działaniami NFOŚiGW inicjatywami Fundacji Ekofundusz, która działała w latach 1992–2011. Została ona powołana przez Ministra Finansów w celu wspierania przedsięwzięć w ochronie środowiska środkami pochodzącymi z części zagranicznego długu Polski. Dofinansowywała projekty w obszarach ochrony: powietrza, klimatu, wód oraz przyrody. Inicjatorem i pierwszym, długoletnim Prezesem Fundacji Ekofundusz był profesor Maciej Nowicki.

Czego można życzyć pracownikom z okazji 30-lecia NFOŚiGW?

Przede wszystkim pragnę podziękować kierownictwu NFOŚiGW oraz redakcji kwartalnika „Fundusz dla Środowiska” za umożliwienie mi tej wypowiedzi i podzielenie się swoimi wspomnieniami i refleksjami z pracy w NFOŚiGW.

Fundusz dobrze wypełniał w okresie tych 30 lat swoje zadania na rzecz zrównoważonego rozwoju naszej Ojczyzny.

Życzę wszystkim pracownikom Funduszu, a wielu z nich jest przecież młodszych od NFOŚiGW, dalszej efektywnej pracy na tak wdzięcznym polu działania, jakim jest ekologia. Wszystkim pracownikom i emerytom życzę zdrowia i pomyślności.

Rozmawiał: Wojciech Stawiany

Każdy wybór może być przeciwnym wobec bezmyślnej konsumpcji

ANNA JAROSZ

Skrajnie wysokie temperatury, niebezpieczne zjawiska pogodowe, masowe wymieranie kolejnych gatunków roślin i zwierząt, sukcesywny zanik źródeł wody pitnej, przedwczesna śmierć setek tysięcy ludzi z powodu zanieczyszczonego powietrza – oto przynębiające realia naszej planety w XXI wieku.

Swiadomość, że każdy i każda z nas ma na to wpływ jest niewygodna, prawda? Nasze codzienne wybory mogą uratować Ziemię i pomogą zatrzymać zmiany klimatu. Podstawowa sprawa to edukacja i proces małych kroków, które zaczynamy we własnym domu, dając dobry przykład swoim dzieciom, od których przecież pożyczyliśmy Ziemię.

Możemy ograniczyć globalne ocieplenie do 1,5°C*, zmniejszając zużycie energii potrzebnej do codziennych czynności i zachowań – podróży i transportu, ogrzewania i schładzania domów, zakupu i korzystania z różnych urządzeń. Zużywanie energii w domu jest w zasadzie związane z naszymi nawykami. Warto gasić niepotrzebne światło i wyłączać nieużywane aktualnie urządzenia. Komputery czy telewizory pozostawione w trybie *standby* mogą wykorzystywać nawet 80 proc. zużywanego w domu prądu. Kupujmy sprzęt AGD i RTV o najwyższej efektywności energetycz-

nej. Stare żarówki wymieniamy na LED-owe.

Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w miastach są spaliny samochodowe. Nie przyjeżdżajmy do pracy autami. Każda zamiana samochodu na autobus zmniejsza nasz wkład w emisję CO₂ do atmosfery. Kiedy tylko możemy, przesiadajmy się z samochodu na rower. Europejska Federacja Cyklistów wyliczyła, że jazda rowerem jest 13 razy mniej szkodliwa dla środowiska naturalnego od jazdy samochodem osobowym. Kiedy będziemy planować wakacje, warto pomyśleć o wyborze pociągu zamiast transportu lotniczego. Samoloty pasażerskie to najbardziej szkodliwe dla środowiska środki transportu. Każdego roku emitują do atmosfery tyle zanieczyszczeń, że można poczuć wstyd z powodu latania samolotami. Szwedzi mają już na to określenie: *flygskam*.

Przyjrzymy się naszej diecie, a łatwo zauważymy, że jemy za dużo, niewłaściwie i wyrzucamy jedzenie do śmieci.

„Zmiana sposobu odżywiania musi być uwzględniona w skutecznej strategii walki ze zmianami klimatu, a zmiany klimatyczne muszą być wzięte pod uwagę przy planowaniu systemu produkcji żywności” – twierdzi David Cleveland, badacz z Uniwersytetu Kalifornijskiego w Santa Barbara. Niewielkie zmiany mogą przynieść widoczny efekt – siła leży w skali. Przykładowo, ograniczenie spożycia mięsa znacznie zredukowałoby emisję węgla z rolnictwa. Rezygnujmy z produktów zawierających olej palmowy – w ten sposób nie będziemy przyczyniać się do wycinania lasów tropikalnych pod uprawę palm olejowych. Róbmy zakupy w sposób oszczędny i racjonalny – najlepiej z listą, wtedy mamy większe szanse, że nie kupimy niepotrzebnych produktów, które potem lądują w śmietniku.

Marnujemy nie tylko jedzenie, ale i wodę, np. mycie zębów przez 2,5 minuty dwa razy dziennie przy odkręconym kranie powoduje zmarnowanie

* W październiku 2018 r. IPCC (Międzynarodowy Panel ds. Zmian Klimatu przy ONZ) opublikował raport, z którego wynika, że granicą, której w ogrzewaniu Ziemi nie powinniśmy przekroczyć jest 1,5°C.

20 tys. litrów wody rocznie. Zdaniem byłego sekretarza generalnego ONZ, Ban Ki-moona do 2030 r. blisko połowa mieszkańców Ziemi będzie miała ograniczony dostęp do wody pitnej. Z tego powodu grożą nam masowe migracje ludności i kryzysy humanitarne. Dlatego im szybciej przestawimy się na racjonalne zużycie wody, tym lepiej.

„Zero waste, czyli dążenie do redukcji ilości odpadów produkowanych przez pojedyncze osoby, to nowe spojrzenie na problem ochrony środowiska. To filozofia życia skłaniająca do bardziej odpowiedzialnych decyzji zakupowych” – mówi dr Agata Rudnicka z Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. To np. używanie lnianych czy bawełnianych toreb na zakupy zamiast jednorazowych plastikowych. Ważnym elementem tej idei jest zasada 5R: *refuse* (odmawiaj), *reduce* (ograniczaj), *reuse* (wykorzystaj ponownie), *recycle* (recyklinguj), *rot* (kompostuj). „Chodzi m. in. o kupowanie produktów bez opakowań, (...) nieprzetworzonych od lokalnych producentów, rezygnację z plastikowych kubków na rzecz bidonów i szklanych butelek, używanie ręczników bawełnianych zamiast papierowych i wiele innych prostych działań, rezultatem których jest ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko” – dodaje Rudnicka. Nie musimy całkowicie zrezygnować z zakupów. Wystarczy postawić na bardziej przemyślane wybory i odpowiadać sobie na pytanie, czy to, co chcemy kupić, jest naprawdę potrzebne. Mniej zakupów, to mniej śmieci, mniej plastikowych toreb, mniej zmarnowanych produktów, za to więcej oszczędności z korzyścią dla środowiska. Osoby preferujące aktywny tryb życia mogą spróbować *ploggingu*. To połączenie biegania (*joggingu*) ze zbieraniem śmieci (z j. szwedzkiego: *plocka upp*).

Każdy wybór może być sprzeciwem wobec bezmyślnej konsumpcji, która przyczynia się bezpośrednio do degradacji środowiska naturalnego. Kupujemy zbyt dużo, nie zwracając uwagi na koszt, który ponosi nasza planeta. Nie kupujemy plastikowych sztućców i talerzyków. Nie korzystamy z nich w barach i restauracjach. Starajmy się przygotowywać własne posiłki do pracy zamiast kupować na wynos obiad w plastikowym opakowaniu. Kupujemy sezonowe warzywa i owoce. Unikamy tych tropikalnych, ponieważ podczas transportu tworzą największy ślad węglowy. Mój i twój wybór może zmienić życie wielu – nawet obcych nam – ludzi, a także zwierząt. Rezygnacja z plastikowej słomki to niewielki wysiłek. Z łatwością można go podjąć. Z każdą odmową zwiększamy ekologiczną świadomość u siebie i innych. Teraz zrezygnujemy ze słomki, potem z plastikowej torby, a następnym razem z jednorazowego kubka.

Dante Alighieri napisał, że trzy rze-

czy pozostały z raj: gwiazdy, kwiaty i oczy dziecka. Zanieczyszczenie światłem spowodowało, że coraz trudniej zobaczyć gwiazdy. Kwiaty mają coraz mniej miejsc, aby cieszyć nas swoimi kolorami i zapachami, przegrywając z osiedlami, parkingami, centrami handlowymi i hałdami śmieci. A oczy dziecka patrzą na nas w bezsilnym gniewie, że mimo świadomości problemów i możliwości ich rozwiązania, nic z tym nie robimy. Dlatego spróbujmy kształtować pozytywny wizerunek działań chroniących środowisko.

NFOŚiGW od trzech dekad wdraża i finansuje programy będące odpowiedzią na współczesne problemy cywilizacyjne, które mają wpływ na stan środowiska naturalnego. Oferuje również wsparcie dla osób indywidualnych – wymiana źródeł ciepła na przyjazne środowisku i kompleksowa termomodernizacja domów. Jednak działalność Funduszu nie będzie kompletna i pełna bez zaangażowania każdego z nas w troskę o nasz wspólny dom. ■

Eko-lektury

Oprac. JOANNA ZEMEŁKA-WIKTOROWSKA

„Uduszeni”, „Nauka o klimacie”, „Rewolucja energetyczna. Ale po co?”, „Walka o klimat” to eko-wydawnictwa, na które warto zwrócić uwagę. Eksperckie źródła wiedzy są ważnym głosem w batalii o poprawę jakości powietrza.

„Uduszeni. Toksyczna prawda o powietrzu, którym oddychamy”, Beth Gardiner (Wydawnictwo Relacja, 2019)

Na całym świecie zanieczyszczone powietrze przedwcześnie zabija 7 mln ludzi rocznie. To więcej niż palenie papierosów, AIDS, cukrzyca i wypadki samochodowe razem wzięte. W Europie to 440 tys. zgonów co roku, a w Polsce – ponad 40 tys.

Rozwiązań dotyczących kwestii smogu w książce „Uduszeni” szuka jej autorka Beth Gardiner. Amerykańska dziennikarka podróżuje po świecie (była również w Polsce), rozmawia z naukowcami, którzy zmienili nasze myślenie o wpływie zanieczyszczenia na ludzkie organizmy. Śledzi ekonomiczne i polityczne powody, dla których skażenie powietrza pozostaje na poziomie zagrożającym życiu i zdrowiu. Skupia się na wprowadzonych już rozwiązaniach, pokazując historie ludzi walczących o zdrowszą przyszłość, by inspirować innych do działania.

Beth Gardiner publikuje w The New York Times, The Guardian, National Geographic, Time i The Wall Street Journal.

„Nauka o klimacie”, Marcin Popkiewicz, Aleksandra Kardaś, Szymon Malinowski (Wydawnictwo Sonia Draga, 2018)

Źródło wiedzy o globalnym ocieple-

niu. Pokazuje mechanizmy działania systemu klimatycznego oraz zmiany klimatu w przeszłości i obecnie.

W recenzjach książki możemy przeczytać m.in.: „Brakowało takiej pozycji na polskim rynku wydawniczym. Kompetentni autorzy przedstawili nawet najbardziej złożone zagadnienia z lekkością i polotem, nie tracąc wysokiego poziomu i naukowej ścisłości. *Must read* każdego, kto interesuje się problematyką klimatu i jego zmian”.

Autorami książki są fizycy związani z Wydziałem Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, redaktorzy portalu „Nauka o klimacie”, uznanego w konkursie PAP i MNiSW w 2018 r. za „najlepszy zespół popularyzujący naukę w Polsce”, laureaci konkursu „Dziennikarze dla klimatu”.

„Rewolucja energetyczna. Ale po co?”, Marcin Popkiewicz (Wydawnictwo Sonia Draga, 2015)

Dogłębna analiza sytuacji energetycznej świata i Polski, pełna wiedzy o systemie energetycznym, zasobach i środowisku, a jednocześnie wciągająca i emocjonująca lektura będąca opisem świata, w którym żyjemy. Świat ten jest zagrożony, stoimy na rozdrożu i wciąż nie wiadomo, którą drogą pójdziemy. W stronę katastrofy czy nowego porządku, do którego prowadzi tytułowa rewolucja energetyczna.

„Walka o klimat”, dodatek do Rzeczpospolitej (Rzeczpospolita, listopad 2019)

„Walka o klimat toczy się nie tylko na światowych arenach, gdzie coraz większą rolę zaczynają odgrywać dynamicznie rozwijające się Chiny. Ta bitwa toczy się również na naszych podwórkach: czy zrezygnuję z samochodu i przesiądę się na rower, hulajnogę, elektryczny skuter. Czy zainstaluję sam lub z sąsiadami panele fotowoltaiczne, by pozyskiwać energię elektryczną ze słońca, i czy na koniec dnia odpady poselekcjonuję, a zepsuty sprzęt, zamiast wyrzucać i kupować nowy, dam do naprawy. Jedna decyzja zakupowa niewiele zmienia, ale pomnożona przez setki tysięcy czy miliony obywateli ma znaczenie.”

To fragment wstępu do dodatku „Rzeczpospolitej”, z którego zawartością można się zapoznać na stronie: <https://energia rp.pl/walka-o-klimat-e-book>. ■

Eko-newsy z kraju i ze świata

Oprac. JOANNA HEYDA

Całkowicie darmowy transport publiczny, czyli jak Luksemburg ratuje swoje powietrze

Nawet jeden z najbogatszych krajów Europy nie jest wolny od problemu zanieczyszczonego powietrza. Jego słaba jakość to w Luksemburgu głównie skutek niskiej emisji z transportu. W tym niewielkim kraju korki to codzienność, wg Eurostatu to tutaj przypada największa liczba aut w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dlatego władze Luksemburga zdecydowały się na śmiałe posunięcie, aby cały transport publiczny był darmowy i to już od 2020 roku. To pierwszy kraj na świecie, który zdecydował się na taki krok. Rząd planował ponad dwa lata wdrożenie darmowych przejazdów tramwajami, autobusami, pociągami, itp. Będzie można z nich korzystać w ten sposób już od 1 marca tego roku.

Władze liczą, że w ten sposób przekonają obywateli do rezygnacji z poruszania się prywatnymi samochodami, które generują duże zanieczyszczenia powietrza. Ponadto zbadano, że własnymi pojazdami do pracy w Luksemburgu dojeżdżają też obywatele państw ościennych, najwięcej z Francji i Belgii, dlatego postanowiono także obniżyć ceny biletów na wybranych liniach międzynarodowych. Darmowy transport publiczny na terenie całego kraju i niższe opłaty za połączenia międzynarodowe do Luksemburga mogą też przyciągnąć więcej turystów.

Wygłada na to, że ekologiczne rozwiązania generują dodatkowe korzyści.

Elastyczność energetyczna, czyli domowe magazyny energii

Energia z OZE niestety nie powstaje w sposób ciągły, tylko w okresach dostępności jej źródeł, co oznacza, że największym wyzwaniem jest stabilizacja jej dostaw. Do tego są potrzebne magazyny energii, ponieważ np. kiedy świeci słońce, instalacje fotowoltaiczne produkują nadwyżkę energii, z której można by skorzystać w późniejszym czasie. W dobie rozwoju energetyki prosumenckiej potrzebne są inteligentne systemy magazynowania energii, które pozwalałyby na wykorzystanie jej, np. do ładowania urządzeń domowych: odkurzaczy, telefonów, laptopów, a nawet samochodów elektrycznych.

Austriacki Instytut Technologiczny prowadzi badania nad innowacyjnym rozwiązaniem, które może zrewolucjonizować rynek energetyki i wesprzeć rozwój produkcji energetyki prosumenckiej z OZE. To przekształcenie naszych domów

w magazyny energii. W projekt pt. „PowerPack Immobilie, czyli opracowania elastyczności energetycznej budynków”, są zaangażowane wiodące firmy z dziedziny technologii budowlanej i branży nieruchomości. Według założeń Instytutu nasze domy staną się „mikroelektrowniami”. Nowe typy budynków mieszkalnych są wyposażone w zaawansowane technologicznie instalacje fotowoltaiczne, a ich elastyczność energetyczna polega na produkcji energii elektrycznej i ciepłej w budynku i jednocześnie możliwości jej poboru z sieci w razie potrzeby. Nadwyżki energii mogą być magazynowane lub wprowadzane do sieci, w zależności od potrzeb mieszkańców.

Doświadczenia, w tym obszarze, w budynkach biurowych i przemysłowych pokazały, że elastyczność energetyczna jest już technologicznie możliwa i opłacalna.

Ekomobilna Poczta Polska

Poczta Polska zdecydowała się, od drugiej połowy listopada 2019 r., na długoterminowy wynajem samochodów elektrycznych, aby w wybranych miastach z ich pomocą doręczać przesyłki.

Elektryczne pojazdy Poczty Polskiej w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie oraz Wrocławiu to zapowiedź większych zmian we flocie spółki, ale również wynik wcześniejszych testów samochodów dostawczych, jakie prowadzili pracownicy Poczty na różnego typu samochodach z napędem ekologicznym, w ciągu ostatniego roku. Wynajęte samochody mogą być napędzane na dwa sposoby: przez

szybkie stacje ładowania (prąd stały) lub „powoli” z gniazdka 230V (prąd przemienny) oraz są wyposażone w system hamowania rekuperacyjnego.

Działania państwowej spółki są podyktowane zarówno oszczędnością, jak i wdrażaniem standardów ochrony środowiska, w tym zmniejszeniem niskiej emisji, a także społeczną odpowiedzialnością biznesu (CSR), dbałością o pracowników i ich komfort pracy oraz zdrowiem mieszkańców, w rejonach, gdzie Poczta Polska dystrybuuje przesyłki.

Działania Poczty Polskiej wpisują się w „Plan rozwoju elektromobilności w Polsce”, będący częścią rządowego „Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju”.

Najwięcej elektrycznych autobusów jeździ w... Szwecji

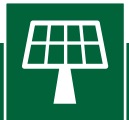
W szwedzkim mieście pasażerów obsługiwać będzie aż 157 przegubowych autobusów elektrycznych. Nowy tabor w całości pochodzi od jednego producenta i są to jego najnowsze pojazdy, a zamówienie właśnie pobiło europejski rekord największego zamówienia pojedynczego miasta na autobusy elektryczne. A co ciekawe, wszystkie wyprodukowano w Polsce – we wrocławskiej fabryce. Mieszkańcy Gothenburga będą mogli z nich korzystać już od początku 2020 r.

Dwie miejskie linie będą obsługiwane przez nowe elektryczne autobusy. Ich zakup był przede wszystkim podyktowany chęcią zmniejszenia zanieczyszczenia, ograniczenia niskiej emisji, ponieważ są bezemisyjne. Dodatkowo mają pozwolić ograniczyć hałas, który w miastach jest także poważnym „zanieczyszczeniem”. Pojazdy są najnowszym osiągnięciem

technicznym producenta w obu obszarach: bezemisyjności i ograniczenia hałasu, dzięki czemu będą mogły jeździć w specjalnych strefach, np. osiedli mieszkaniowych lub dzielnic zabytkowych.

Autobusy mogą przewozić do 150 osób, a zużycie energii jest o 80 proc. niższe niż w innych modelach o podobnych parametrach – to połączenie wysokich możliwości przewozowych i niskich kosztów eksploatacji. Autobusy będą zasilane na stacjach szybkiego ładowania wzdłuż trasy, przy zastosowaniu systemu o nazwie OppChargeTM.

Producent zapewni również stacje ładowania, co pozwoli na dalszy rozwój elektromobilności i zrównoważonego transportu publicznego w Gothenburgu.

Zakłady energetyczne też korzystają z fotowoltaiki

Jeśli zakład energetyczny nazywa się ECO, to „musi” wykorzystywać energię z OZE. Energetyka Ciepła Opolszczyzny w Opolu, czyli ECO podłączyła instalacje fotowoltaiczne w trzech lokalizacjach: Opolu, Kluczborku oraz Strzelcach Opolskich, każda o mocy ponad 24 kW. Inwestycja została opracowana w taki sposób, aby w Strzelcach Opolskich i Kluczborku, pokryć z OZE zapotrzebowanie tamtejszych zakładów na energię elektryczną w okresie letnim. ECO w swojej innowacyjnej inwestycji upatruje przede wszystkim

dalekosiężnych korzyści w postaci budowania kapitału kompetencyjnego spółki i pracowników.

Nowe systemy są autorskim rozwiązaniem spółki i pilotażowym laboratorium dla specjalistów z zakładów Energetyki Ciepłej Opolszczyzny. Wdrożenie pozyskiwania części energii z ogniw fotowoltaicznych wpłynie na zmniejszenie emisji dwutlenku węgla o ponad 59 ton rocznie. Instalacje fotowoltaiczne powinny zostać uruchomione niebawem. ■

Wierzę w młode eko-pokolenie

Grzegorz Miśtał, dziennikarz i prezenter TVP. Obecnie prowadzi Studio Oprawowe TVP1 i TVP2, program „Między Ziemią a Niebem” w TVP1, magazyn „Halo Polonia” w TVP Polonia i Telewizyjny Kurier Warszawski w TVP3 Warszawa.

Grzegorz Miśtał

Poprowadzenie jubileuszowej gali z okazji 30-lecia NFOŚiGW to nie pierwsze Pana spotkanie z Narodowym Funduszem.

Faktycznie. Jakiś czas temu byłem gospodarzem ekologicznego cyklu „Ocalony świat” współfinansowanego ze środków Komisji Europejskiej, NFOŚiGW w ramach Programu LIFE+ oraz Lasów Państwowych.

Wspólnie z aktorami i gwiazdami estrady poznawał Pan najcenniejsze gatunki polskich zwierząt, unikalne siedliska oraz sposoby ich ochrony. Ratowanie przyrody może być przygodą?

Poznanie prawideł rządzących naturą i tego, jak wszystko jest w niej ze sobą powiązane, jest fascynujące. Na co dzień rzadko uświadamiamy sobie, że wyjęcie jednego elementu z misternej konstrukcji może doprowadzić do poważnych problemów. Na przykład, zmniejszenie populacji wilków w Polsce po II wojnie światowej okazało się fatalne w skutkach. Na szczęście, od 1998 roku wilki są pod ochroną i wracają do naszego krajobrazu. Ekscytujące było także odkrywanie, ukrytego na co dzień świata zwierząt, ich zachowań, zwyczajów, umiejętności, fizjologii, życia w stadzie i wreszcie współistnienia z człowiekiem.

Co było najtrudniejsze, co Pana zaskoczyło?

Jedną z najciekawszych lekcji było dla mnie poznanie świata wspomnianych już wilków, tego, jak wspaniałe są to zwierzęta. Troszczą się o siebie w stadzie, są solidarne, ofiarne, oddane członkom swojej rodziny. To zupełnie inny obraz niż ten znany z literatury i filmu, który uczynił im ogromną krzywdę. Zły, krwiożerczy wilk, czyhający na człowieka to przecież jedna z najsilniejszych figur w książkach, nie tylko dla dzieci. Po bliższym spotkaniu z tymi zwierzętami, gryzę się w język i zamiast mówić – wataha wilków, wołę określenie – rodzina wilków. Zaskoczyły mnie też bardzo nietoperze, ich hibernacja i to, jak chętnie zakładają kolonie blisko człowieka. Byłem także zdziwiony, że w Polsce są żółwie. Bliższe poznanie tych zwierząt wspominam jako jedną z naszych najciekawszych wypraw. Świetny był wyjazd w Bieszczady, gdzie specjalnie z myślą o niedźwiedziach utrzymuje się sady w nieistniejących już wsiach. Ciepło wspominam wyjazd w Bory Tucholskie, gdzie kręciliśmy odcinek o wodzie, która, jak wiemy, jest życiem, czy na Suwalszczyznę, gdzie mówiliśmy o ogromnej roli owadów. Bardzo ciekawe było poznanie bielika, dla którego z narażeniem życia budowaliśmy gniazda na wysokich drzewach.

Korzystając z okazji, chcę podkreślić, że zarówno NFOŚiGW, jak i koledzy leśnicy z Lasów Państwowych robią mnóstwo wspaniałych i wartościowych rzeczy, o których niestety mało kto wie, dlatego trzeba o nich mówić i je pokazywać, bo naprawdę na to zasługują. Poznałem mnóstwo wspaniałych ludzi, oddanych przyrodzie i z ogromną wiedzą, którą z pożytkiem wykorzystują dla środowiska.

Co do przeszkód, to trudny był sam cykl kręcenia serialu, trwający rok i wymagający długich wyjazdów w najdalsze zakątki Polski. Natomiast piękno przyrody i możliwość bliskiego obcowania z nią zrekompensowało wszystkie niewygody i trudności. Po tej przygodzie inaczej patrzę na otaczający świat. Kiedy jadę pociągiem i widzę kępę drzew, od razu myślę sobie, że byłoby to dobre miejsce np. dla sowy.

Po przyrodzie i zwierzętach było jeszcze budownictwo energooszczędne...

Po „Ocalonym świecie” nakręciliśmy, także finansowany przez NFOŚiGW, serial „Ciepło na lata” o budownictwie energooszczędnym. Pokazywaliśmy przykłady takich budynków w Polsce, rozmawialiśmy ze specjalistami. Gdybym kiedyś budował dom, na pewno skorzystałbym z tego, czego dowiedziałem się podczas realizacji. O ile ▶

wiem, oba seriale stale można oglądać na YouTube.

Czy angażuje się Pan w ochronę środowiska? Jakie są Pana ekologiczne zwyczaje?

Staram się na co dzień żyć ekologicznie. Razem z rodziną starannie segregujemy odpady, nigdy nie śmieciemy w lesie, czy w górach, staramy się oszczędzać prąd i wodę, naprawiamy urządzenia, a nie wyrzucamy od razu, żeby kupić nowe. Często jeździmy na rowerach, nie tylko rekreacyjnie, ale także wtedy, kiedy trzeba coś załatwić, np. pojechać do urzędu, na pocztę, czy do sklepu. Jeżdżę też samochodem, ale

w pełni świadomie jest to niskoemisyjny samochód hybrydowy. Kiedy zostanie udoskonalona technika, na pewno przesiądę się do auta elektrycznego. Oczywiście, żeby miało to stuprocentowy sens, dobrze byłoby, aby prąd, którym naładujemy baterię pochodził także z czystego źródła. Wierzę, że i do tego z czasem dojdziemy.

Co Pana zdaniem można zmienić na lepsze w codziennych nawykach, by żyć bez szkody dla środowiska?

Nie wiem, czy jest to możliwe i nie wiem, jak to osiągnąć. Debatają nad tym mądrzejsi ode mnie, ale według mnie jedynym ratunkiem dla świata

jest radykalne obniżenie konsumpcyjnego stylu naszego życia, który obecnie jest rozbuchany do granic. Kupujemy w nadmiarze, jemy w nadmiarze, śmieciemy w nadmiarze, otaczamy się mnóstwem niepotrzebnych w istocie rzeczy i jesteśmy bardzo wygodni. Wierzę w młode pokolenie, w tych, którzy przejmą odpowiedzialność po nas. Kiedy patrzę na moje dzieci i ich rówieśników, wydaje mi się, że mają inne, mądrzejsze od nas podejście do życia, że w większym stopniu chcą się cieszyć otaczającym nas światem, zamiast go zawłaszczać.

Rozmawiała:

Joanna Zemełka-Wiktorowska

Eko-urodziny

Fundusz Eko Narodowy,
obchodzi Swój rok jubileuszowy.
I już od trzech dekad blisko,
dba o nasze środowisko.

Ważna misja, strategia działania,
codzienne eko-zmagania, ekologiczne dofinansowania.
Wszystkim służy ta eko-metoda,
bo czystsze jest powietrze, lasy i woda.

Ekologia to nie moda,
lecz wyzwanie i przygoda.
To postawa i świadomość,
Enfoś niesie tę eko-wiadomość.

OZE i fotowoltaika,
wnet sprawia, że smog znika.
Nie ma wokół śmieci,
gdy są pro-eko nawet dzieci.

Woda czysta w rzekach płynie,
świeże jest powietrze w Skawinie.
Każdy ekologiczny ambaras,
może rozwiązać Enfoś od zaraz.

Gdy poprawy wymaga przyroda,
program priorytetowy napisze ekspertów załoga.
Jak czyścić powietrze, wodę i lasy,
wymyślą naprędce Enfosiowe smartassy.

Tak już od trzydziestu wiosen i zim, od lata aż do jesieni,
Fundusz sprawia, że Polska nabiera barw zieleni.
Głosi myśl przewodnia, że Enfoś uczyni wszystko,
by dbać o nasze środowisko.

Każde nowe zadanie to kolejne eko-wyzwanie
zwarata zatem musi być i gotowa,
przez kolejnych lat trzydzieści ekipa Enfosiowa.

Autor: Magdalena Bożyk

Przez cały rok z troską o środowisko

2020

STYCZEŃ

P	W	Ś	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

LUTY

P	W	Ś	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

MARZEC

P	W	Ś	C	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

KWIECIEŃ

P	W	Ś	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

MAJ

P	W	Ś	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

CZERWIEC

P	W	Ś	C	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

LIPIEC

P	W	Ś	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SIERPIEŃ

P	W	Ś	C	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

WRZESIEŃ

P	W	Ś	C	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

PAŹDZIERNIK

P	W	Ś	C	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

LISTOPAD

P	W	Ś	C	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

GRUDZIEŃ

P	W	Ś	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

ul. Konstruktorska 3A; 02-673 Warszawa, Polska